

**MATERIAŁY INFORMACYJNE DLA KLIENTÓW
MICHAEL / STRÖM DOM MAKLERSKI S.A.**

Spis treści

- I. Informacje dotyczące Michael / Ström Dom Maklerski S.A. oraz świadczonych usług
- II. Informacja o instrumentach finansowych i związanych z nimi ryzykach
- III. Tabela opłat i prowizji
- IV. Informacje o kosztach i powiązanych opłatach
- V. Informacje o świadczeniach przyjmowanych i przekazywanych
- VI. Polityka wykonywania zleceń oraz działania w najlepiej pojętym interesie klienta
- VII. Zasady postępowania ze skargami i reklamacjami
- VIII. Dom Maklerski a zrównoważony rozwój w sektorze usług finansowych
- IX. Informacja RODO

I. Informacje dla Klientów dotyczące Michael / Ström Dom Maklerski S.A. oraz świadczonych usług

Podstawa prawna:

Art. 47 Rozporządzenia delegowane Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy (dalej: Rozporządzenie MIFID)

1. Nazwa firmy inwestycyjnej

Michael / Ström Dom Maklerski spółka akcyjna (Michael / Ström Dom Maklerski S.A.) z siedzibą w Warszawie (zwany dalej: „Dom Maklerski”).

2. Dane kontaktowe

Centrala	
adres	ul. Pańska 97 (Budynek The Form, 7 P.) 00-834 Warszawa
numer telefonu	+48 22 128 59 00
numer telefaksu	+48 22 128 59 89
e-mail	kontakt@michaelstrom.pl
adres internetowy	www.michaelstrom.pl

Aktualna lista Punktów Obsługi Klienta dostępna jest na stronie internetowej Domu Maklerskiego pod adresem www.michaelstrom.pl.

Kontakt osobisty w siedzibie Domu Maklerskiego w Warszawie oraz w Punktach Obsługi Klienta od poniedziałku do piątku w godzinach 9:00 - 17:00.

3. Języki, w których świadczone są usługi

Dom Maklerski świadczy usługi w języku polskim, a za zgodą Członka Zarządu Domu Maklerskiego dokumenty mogą być przekazywane Klientom dodatkowo w innym języku.

4. Zezwolenia oraz nazwa i adres właściwego organu, który wydał zezwolenia

1. Dom Maklerski posiada zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na podstawie decyzji z dn. 4 czerwca 2013 r. w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej - sygn. DRK/WLJ/4020/10/25/107/1/13 - i podlega nadzorowi: Komisji Nadzoru Finansowego, ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa. Na podstawie zezwolenia,

o którym mowa w zdaniu poprzednim, Dom Maklerski uprawniony jest do prowadzenia działalności maklerskiej w następującym zakresie:

1. oferowanie instrumentów finansowych,
  2. doradztwo dla przedsiębiorstw w zakresie struktury kapitałowej, strategii przedsiębiorstwa lub innych zagadnień związanych z taką strukturą lub strategią,
  3. doradztwo i inne usługi w zakresie łączenia, podziału oraz przejmowania przedsiębiorstw,
  4. sporządzanie analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie instrumentów finansowych.
2. Na podstawie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 24 maja 2016 r. - sygn. DRK/WL/4020/13/26/16/107/1 - Dom Maklerski uprawniony jest do prowadzenia działalności maklerskiej w poniższym zakresie:
1. przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
  2. wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie,
  3. przechowywania lub rejestrowania instrumentów finansowych, w tym prowadzenia rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych, oraz prowadzenia rachunków pieniężnych.
3. Na podstawie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 19 grudnia 2017 r. - sygn. DRK/WL/4020/45/18/2017/107/2 - Dom Maklerski uprawniony jest do prowadzenia działalności maklerskiej w poniższym zakresie:
1. zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych,
  2. doradztwa inwestycyjnego.
4. Na podstawie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 21 stycznia 2020 r. - sygn. DIF- WL.4010.12.2019 - Dom Maklerski uprawniony jest do prowadzenia działalności maklerskiej w następującym zakresie: nabywanie lub zbywanie na własny rachunek instrumentów finansowych.

Nazwa i adres właściwego organu, który wydał ww. zezwolenia:

Komisja Nadzoru Finansowego ul. Piękna 20
00-549 Warszawa

5. Szczegółowe zasady świadczenia usług maklerskich

Szczegółowe zasady świadczenia usług maklerskich oraz opis kosztów ponoszonych przez Klientów określają:

- a) Regulamin świadczenia usługi maklerskiej oferowania instrumentów finansowych w Michael / Ström Dom Maklerski S.A.;
- b) Regulamin świadczenia usług maklerskich doradztwa dla przedsiębiorstw w zakresie struktury kapitałowej, strategii przedsiębiorstwa lub innych zagadnień związanych z taką strukturą lub strategią oraz doradztwa i innych usług w zakresie łączenia, podziału oraz przejmowania przedsiębiorstw w Michael / Ström Dom Maklerski S.A.;
- c) Regulamin świadczenia usługi maklerskiej sporządzania analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie instrumentów finansowych w Michael / Ström Dom Maklerski S.A.;
- d) Regulamin świadczenia usług maklerskich przez Michael / Ström Dom Maklerski S.A. (regulamin określa sposób świadczenia usług maklerskich w zakresie: przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, wykonywania zleceń na rachunek dającego zlecenie, przechowywania lub rejestrowania instrumentów finansowych, w tym prowadzenia rachunków papierów wartościowych, oraz prowadzenia rachunków pieniężnych);
- e) Regulamin świadczenia usług zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych przez Michael/Ström Dom Maklerski S.A.
- f) Regulamin prowadzenia rejestru akcjonariuszy

- zamieszczone na stronie internetowej Domu Maklerskiego pod adresem: www.michaelstrom.pl w zakładce Regulacje.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa przez sprzedaż krzyżową rozumie się sprzedaż łączoną lub sprzedaż wiązaną.

Sprzedaż łączona polega na świadczeniu przez firmę inwestycyjną usługi maklerskiej, o której mowa w art. 69 ust. 2 Ustawy, oraz innych usług na podstawie umowy, o której mowa w art. 83f ust. 1 pkt 1 Ustawy, lub na podstawie jednej z umów, o których mowa w art. 83f ust. 1 pkt 2 Ustawy, jeżeli:

- a) każda z tych usług może być świadczona przez firmę inwestycyjną na podstawie odrębnej umowy oraz
- b) Klient ma możliwość zawarcia z firmą inwestycyjną odrębnej umowy dotyczącej każdej z tych usług;

Przez sprzedaż wiązaną rozumie się świadczenie przez firmę inwestycyjną usługi maklerskiej, o której mowa w art. 69 ust. 2 Ustawy, oraz innych usług na podstawie umowy, o której mowa w art. 83f ust. 1 pkt 1 Ustawy, lub na podstawie jednej z umów, o których mowa w art. 83f ust. 1 pkt 2 Ustawy, jeżeli co najmniej jedna z tych usług nie może być świadczona przez firmę inwestycyjną na podstawie odrębnej umowy.

Dom Maklerski nie świadczy usług w formie sprzedaży łączonej.

Dom Maklerski świadczy na podstawie jednej umowy, w formie sprzedaży związanej wskazane w Umowie o świadczenie usług maklerskich i prowadzenie rachunku papierów wartościowych przez Michael / Ström Dom Maklerski S.A. (wersja dla osób fizycznych i prawnych) usługi, tj.

- otwarcie i prowadzenie rachunku papierów wartościowych i rachunku pieniężnego służącego do obsługi rachunku papierów wartościowych oraz obsługi zobowiązań wzajemnych pomiędzy Domem Maklerskim a Klientem z tytułu usług świadczonych przez Dom Maklerski na rzecz Klienta;
- przyjmowania i przekazywania lub wykonywania zleceń Klienta nabycia lub zbycia instrumentów finansowych;

Dom Maklerski świadczy w formie sprzedaży związanej usługę doradztwa inwestycyjnego zależnego, która nie może być świadczona wyłącznie na podstawie odrębnej umowy i wymaga zawarcia Umowy o świadczenie usług maklerskich i prowadzenie rachunku papierów wartościowych przez Michael / Ström Dom Maklerski S.A., o której mowa powyżej.

Dom Maklerski świadczy w formie usługi związanej usługę zarządzania portfelem, w którego skład wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, która nie może być świadczona wyłącznie na podstawie odrębnej umowy i wymaga zawarcia Umowy o świadczenie usług maklerskich i prowadzenie rachunku papierów wartościowych przez Michael / Ström Dom Maklerski S.A., o której mowa powyżej.

Klient nie ponosi dodatkowego ryzyka spowodowanego zawarciem umów w ramach sprzedaży związanej, w porównaniu do sytuacji, gdy zawarłby je odrębnie.

Dom Maklerski wskazuje, że Klient korzystający z ww. usług na podstawie umowy w formie związanej nie ponosi innych kosztów niż te, które poniósłby gdyby ww. usługi nie były świadczone w oparciu o umowę związaną.

Koszty i opłaty związane z zawarciem umowy lub umów w ramach sprzedaży krzyżowej z wykorzystaniem sieci Internet nie różnią się od kosztów i opłat zawieranych w obecności pracownika/Agentu Domu Maklerskiego. Charakter, częstotliwość i terminy sprawozdań finansowych z wykonania usługi, którą Dom Maklerski świadczy na rzecz Klienta, określone zostały w odpowiednich regulaminach świadczenia usług.

6. Działalność za pośrednictwem Agentów Firmy Inwestycyjnej

Dom Maklerski prowadzi działalność za pośrednictwem agentów firmy inwestycyjnej. Agenci zarejestrowani są na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Aktualna Lista Agentów Firmy Inwestycyjnej jest zamieszczona na stronie internetowej Domu Maklerskiego pod adresem: <https://michaelstrom.pl/kwestie-prawne?target=brokerageHouseInfo>.

7. Zasady postępowania Domu Maklerskiego w przypadku powstania konfliktu interesów

Przez konflikt interesów rozumie się znane Domowi Maklerskiemu okoliczności mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesem Domu Maklerskiego, osoby powiązanej z Domem Maklerskim i obowiązkiem działania przez Dom Maklerski w sposób rzetelny, z uwzględnieniem najlepiej pojętego interesu klienta, jak również znane Domowi Maklerskiemu okoliczności mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesami kilku klientów.

Konflikt interesów może powstać w szczególności, gdy:

- 1) Dom Maklerski lub osoba powiązana z Domem Maklerskim może uzyskać korzyść lub uniknąć straty wskutek poniesienia straty lub niezyskania korzyści przez klienta lub klientów,
- 2) Dom Maklerski lub osoba powiązana z Domem Maklerskim posiada powody natury finansowej lub innej, aby preferować klienta lub grupę klientów w stosunku do innego klienta lub grupy klientów,
- 3) Dom Maklerski lub osoba powiązana z Domem Maklerskim ma interes w określonym wyniku usługi świadczonej na rzecz klienta albo transakcji przeprowadzanej w imieniu klienta i jest on rozbieżny z interesem klienta,
- 4) Dom Maklerski lub osoba powiązana z Domem Maklerskim prowadzi taką samą działalność jak działalność prowadzona przez klienta,
- 5) Dom Maklerski lub osoba powiązana z Domem Maklerskim otrzyma od osoby innej niż klient korzyść majątkową inną niż standardowe prowizje i opłaty, w związku z usługą świadczoną na rzecz klienta

W związku z powyższym Dom Maklerski podejmuje działania zmierzające do wyeliminowania potencjalnego konfliktu interesów. Dla każdego zidentyfikowanego konfliktu interesów Dom Maklerski stosuje dostosowane do jego specyfiki metody i narzędzia mające na celu zarządzanie konfliktem interesów oraz zapobieganie potencjalnemu niekorzystnemu wpływowi, jaki może on wywrzeć na interesy Klienta. W pierwszej kolejności Dom Maklerski podejmuje działania mające na celu unikanie sytuacji mogących skutkować powstaniem konfliktu interesów. Jeżeli jednak okażą się one niewystarczające i dojdzie do sytuacji skutkującej powstaniem konfliktu interesów, Dom Maklerski dąży do zapewnienia możliwie najwyższej ochrony interesów Klientów przed potencjalnym negatywnym wpływem tego konfliktu.

Dom Maklerski wykorzystuje w szczególności następujące narzędzia zarządzania konfliktami interesów:

- 1) Zapewnienie odpowiedniej struktury organizacyjnej Domu Maklerskiego oraz odpowiedniego podziału obowiązków między Departamentami
- 2) Ograniczenia w nadawaniu uprawnień do systemów informatycznych
- 3) Ograniczenie obiegu informacji poufnych i innych informacji prawnie chronionych (tzw. chińskie mury)
- 4) Określenie zasad wynagradzania pracowników w sposób nie powodujący konfliktu interesów
- 5) Ograniczenie możliwości zatrudnienia pracowników Domu Maklerskiego i członków organów w innych Podmiotach,
- 6) Ograniczenie możliwości zawierania transakcji osobistych przez pracowników i współpracowników Domu Maklerskiego.

- a. W przypadku istnienia konfliktu interesów, w stosunku do którego Dom Maklerski uzna, iż stosowane metody zarządzania konfliktem nie są wystarczające i nie chronią w sposób efektywny interesów Klienta, Dom Maklerski ujawnia Klientowi informację o konflikcie interesów wraz ze wskazaniem ryzyk związanych z jego występowaniem, a umowa może zostać zawarta wyłącznie pod warunkiem, że klient potwierdzi otrzymanie od Domu Maklerskiego informacji o istniejącym konflikcie interesów oraz potwierdzi wolę zawarcia umowy. W przypadku powstania konfliktu interesów po zawarciu z klientem umowy, Dom Maklerski poinformuje klienta o konflikcie interesów niezwłocznie po jego stwierdzeniu oraz powstrzyma się od świadczenia usługi do czasu otrzymania wyraźnego pisemnego oświadczenia klienta o zgodzie na dalsze świadczenie usługi lub o wypowiedzeniu umowy, za wyjątkiem podejmowania czynności koniecznych celem ochrony interesu klienta.

Na żądanie klienta przekazane mogą mu zostać, przy użyciu trwałego nośnika informacji, szczegółowe informacje dotyczące zasad postępowania Domu Maklerskiego w przypadku powstania konfliktu interesów.

8. Zakres, częstotliwość i terminy raportów przekazywanych Klientom w związku ze świadczonymi usługami maklerskimi

Jeżeli umowa lub regulamin świadczenia danej usługi maklerskiej nie stanowi inaczej Dom Maklerski przekazuje klientowi następujące raporty ze świadczenia usług:

- 1) Raporty ogólne
  - 1) Raz na kwartał - zestawienie przechowywanych lub rejestrowanych instrumentów finansowych lub środków pieniężnych na rachunku pieniężnym klienta, zgodnie z Rozporządzeniem MIFID, obejmujące w szczególności:

1. dane wszystkich instrumentów finansowych lub środków pieniężnych przechowywanych przez Dom Maklerski w imieniu klienta według stanu na koniec okresu objętego zestawieniem w zakresie określonym w art.63 ust.2 Rozporządzenia MIFID
- 2) Raz na rok:
  1. informację o kosztach i opłatach ex post związanych ze świadczoną Usługą w ujęciu wartościowym i procentowym zrealizowanych w okresie, za który przygotowywana jest informacja,
- 2) Raporty specyficzne dla poszczególnych usług
  - 1) Każdorazowo po wykonaniu zlecenia w imieniu klienta (dotyczy usługi wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie):
    - a. najważniejsze informacje dotyczące wykonania zlecenia – niezwłocznie po jego wykonaniu,
    - b. powiadomienie potwierdzające wykonanie zlecenia – możliwie jak najszybciej i nie później niż pierwszego dnia roboczego po jego wykonaniu, przy czym informacje z pkt a i b mogą być przekazane w ramach jednego raportu.
  - 2) Każdorazowo w przypadku usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych do innego podmiotu w celu ich wykonania:
    - sprawozdanie dotyczące przyjęcia i przekazania zlecenia - niezwłocznie po przekazaniu zlecenia Klienta do innego podmiotu w celu jego wykonania, jednak nie później niż do końca dnia roboczego następującego po dniu, w którym zlecenie zostało przekazane przy czym za sprawozdanie uznaje się także otrzymanie przez klienta formularza zapisu i warunków emisji w przypadku oferty publicznej instrumentów finansowych oraz otrzymanie potwierdzenia, o którym mowa w art. 91 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95 i 695) w przypadku gdy przedmiotem usług są jednostki uczestnictwa otwartego funduszu inwestycyjnego, o ile dokumenty te zawierają wszystkie informacje wymagane przepisami prawa w stosunku do sprawozdania z przyjęcia i przekazania zlecenia.
  - 3) W przypadku usługi zarządzania portfelem:
    - a. kwartalne raporty z zarządzania portfelem, sporządzane na koniec każdego kwartału kalendarzowego, i wysyłane Klientowi w terminie do 21 dni od jego zakończenia,
    - b. jeżeli tak postanowiono w umowie o zarządzanie portfelem- informacje o każdym zleceniu przekazywane każdorazowo po jego wykonaniu.

Szczegółowy zakres, częstotliwość i terminy przekazywania raportów ze świadczenia przez Dom Maklerski na rzecz klienta usługi maklerskiej, określa umowa lub regulamin świadczenia tej usługi maklerskiej, przekazywany Klientowi przed zawarciem umowy.

9. Informacje dotyczące przechowywania przez Dom Maklerski aktywów klientów oraz opis działań podejmowanych w celu zapewnienia ochrony takich aktywów, a także podstawowe informacje dotyczące systemów gwarantujących bezpieczeństwo aktywów klienta.

- 1) Środki pieniężne Klientów pochodzące z wpłat na instrumenty finansowe są deponowane odrębnie od środków pieniężnych Domu Maklerskiego na wyodrębnionym rachunku bankowym w banku krajowym lub krajowym oddziale banku zagranicznego (oddziale instytucji kredytowej) z siedzibą w Unii Europejskiej, w sposób umożliwiający:
  1. wyodrębnienie tych środków pieniężnych od własnych środków Dom Maklerski,
  2. ustalenie wysokości roszczeń Klientów o zwrot tych środków pieniężnych.
- 2) W razie wszczęcia postępowania egzekucyjnego przeciwko Domowi Maklerskiemu środki pieniężne powierzone przez Klientów w związku ze świadczeniem przez Dom Maklerski usług maklerskich nie podlegają zajęciu, a w razie ogłoszenia upadłości nie wchodzi do masy upadłości Domu Maklerskiego.
- 3) Dom Maklerski nie może wykorzystywać na własny rachunek środków pieniężnych powierzonych przez Klientów w związku ze świadczeniem usług maklerskich, z wyłączeniem sytuacji konieczności ustanowienia przez Dom Maklerski zabezpieczenia w środkach pieniężnych lub uzyskania wyraźnej zgody Klienta na ich wykorzystanie.
- 4) Dom Maklerski z tytułu przechowywania środków pieniężnych w podmiocie trzecim, ponosi odpowiedzialność za działania lub zaniechania tego podmiotu, na zasadach ogólnych przewidzianych w Ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. kodeks cywilny również w przypadku niewypłacalności tego podmiotu.
- 5) Odsetki z tytułu przechowywania środków Klientów pobierane są przez Dom Maklerski.
- 6) Systemem gwarantującym bezpieczeństwo aktywów Klientów jest obowiązkowy system rekompensat utworzony przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. w celu gromadzenia środków na wypłaty rekompensat

inwestorom. Dom Maklerski jest uczestnikiem systemu rekompensat. System ten gwarantuje ochronę aktywów Klientów Domu Maklerskiego i wypłatę środków, do wysokości określonej w Ustawie w przypadku:

1. ogłoszenia upadłości Domu Maklerskiego lub
  2. prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości ze względu na to, że majątek Domu Maklerskiego nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania, lub
  3. stwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego, że Dom Maklerski nie jest w stanie, z powodów ściśle związanych z sytuacją finansową, wykonać ciążących na nim zobowiązań wynikających z roszczeń inwestorów i nie jest możliwe ich wykonanie w najbliższym czasie.
- 7) System rekompensat zabezpiecza wypłatę środków Klienta, pomniejszonych o należności Domu Maklerskiego od Klienta z tytułu świadczonych usług, według stanu z dnia zaistnienia jednego z przypadków, o których mowa powyżej, do wysokości równowartości w złotych:
1. 3 000 EUR (słownie: trzech tysięcy) – w 100% wartości środków objętych systemem rekompensat oraz
  2. 90% nadwyżki ponad tę kwotę, z tym że górna granica środków objętych systemem rekompensat wynosi równowartość w złotych 22 000 EUR (słownie: dwadzieścia dwa tysiące).

System rekompensat i zabezpieczenie zagranicznych instrumentów finansowych podlega właściwemu zagranicznemu nadzorowi.

- 8) Środki pieniężne Klientów pochodzące z wpłat na instrumenty finansowe są deponowane odrębnie od środków pieniężnych Domu Maklerskiego na wyodrębnionym rachunku bankowym w sposób umożliwiający:
1. wyodrębnienie tych środków pieniężnych od własnych środków Dom Maklerski
  2. ustalenie wysokości roszczeń Klientów o zwrot tych środków pieniężnych.
- 9) W razie wszczęcia postępowania egzekucyjnego przeciwko Domowi Maklerskiemu środki pieniężne powierzone przez Klientów w związku ze świadczeniem przez Dom Maklerski usług maklerskich nie podlegają zajęciu, a w razie ogłoszenia upadłości nie wchodzi do masy upadłości Domu Maklerskiego.
- 10) Dom Maklerski nie może wykorzystywać na własny rachunek środków pieniężnych powierzonych przez Klientów w związku ze świadczeniem usług maklerskich, z wyłączeniem sytuacji konieczności ustanowienia przez Dom Maklerski zabezpieczenia w środkach pieniężnych lub uzyskania wyraźnej zgody Klienta na ich wykorzystanie.
- 11) Dom Maklerski z tytułu przechowywania środków pieniężnych w podmiocie trzecim, ponosi odpowiedzialność za działania lub zaniechania tego podmiotu, na zasadach ogólnych przewidzianych w Ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. kodeks cywilny (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.) również w przypadku niewypłacalności tego podmiotu.
- 12) Odsetki z tytułu przechowywania środków Klientów w bankach pobierane są przez Dom Maklerski.

II. Informacja o instrumentach finansowych i związanych z nimi ryzykach

Opis istoty instrumentów finansowych oraz ryzyka związanego z inwestowaniem w instrumenty finansowe

I. Informacje ogólne

Z inwestycją w instrumenty finansowe zawsze wiąże się ryzyko. Poziom tego ryzyka jest zróżnicowany i w dużej mierze zależy od rodzaju instrumentu finansowego, który jest przedmiotem inwestycji. Podjęcie każdej decyzji inwestycyjnej powinno wiązać się z oceną ryzyka.

Podejmując decyzję inwestycyjną, należy mieć na względzie, że:

- 1) inwestowanie środków w instrumenty finansowe może wiązać się z ryzykiem utraty części lub całości zainwestowanych środków, a nawet koniecznością poniesienia dodatkowych kosztów,
- 2) informacje o wysokiej stopie zwrotu z danego instrumentu lub usługi uzyskane w przeszłości nie stanowią gwarancji jej osiągnięcia tak obecnie, jak i w przyszłości, dlatego też nie powinny być one traktowane jako zapowiedź osiągnięcia takich wyników,
- 3) przed podjęciem decyzji inwestycyjnej, klient powinien dokładnie zapoznać się z informacjami na temat poszczególnych instrumentów finansowych oraz ryzyk z nimi związanych,
- 4) przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych klient powinien mieć świadomość, iż na cenę danego instrumentu finansowego mogą mieć wpływ czynniki niezależne od emitenta tego instrumentu i wyników jego działalności, np.: zmieniające się warunki ekonomiczne, prawne, polityczne i podatkowe.

Poniżej przedstawiona charakterystyka poszczególnych instrumentów finansowych i powiązane z nimi ryzyka mają charakter ogólny. Obszerniejsze informacje na temat poszczególnych inwestycji i związanego z nimi ryzyka można odnaleźć w informacjach publikowanych przez emitentów, regulacjach dotyczących funkcjonowania poszczególnych rynków oraz w powszechnie dostępnych źródłach informacji.

II. Informacje o instrumentach finansowych

OBLIGACJE

Obligacja jest papierem wartościowym emitowanym w serii, w którym emitent stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela obligacji (obligatariusza) i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia.

- a. Papiery dłużne emitowane przez Skarb Państwa lub gwarantowane przez Skarb Państwa (m.in. papiery skarbowe, obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego z gwarancją SP, obligacje Polskiego Funduszu Rozwoju z gwarancją SP)

Czynniki ryzyka:

- ryzyko kredytowe (ryzyko niewypłacalności Skarbu Państwa)- nabywca instrumentów dłużnych narażony jest na ryzyko niewywiązania się emitenta – Skarbu Państwa ze zobowiązań wynikających z warunków emisji, w tym ze zobowiązania do terminowej wypłaty odsetek oraz do zwrotu wartości nominalnej w dniu wykupu.
- ryzyko stopy procentowej - w przypadku obligacji o oprocentowaniu zmiennym zmiana wysokości stopy bazowej może spowodować, że inwestor zrealizuje dochód niższy lub wyższy od oczekiwanego. W przypadku obligacji o oprocentowaniu stałym wzrost/spadek stóp procentowych jest czynnikiem negatywnie / pozytywnie wpływającym na ich wycenę.
- ryzyko płynności- nabywca papierów skarbowych jest narażony na ryzyko utraty ich wartości przy sprzedaży przed terminem zapadalności wynikające z ograniczonej możliwości sprzedaży (ograniczonej płynności)

Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych

W przypadku inwestycji w obligacji skarbowe lub gwarantowane przez Skarb Państwa ryzyko kredytowe jest bardzo ograniczone, ponieważ emitentem lub gwarantem jest Skarb Państwa.

Głównym ryzykiem występującym przy zakupie papierów skarbowych jest ryzyko stopy procentowej. W przypadku obligacji o stałym oprocentowaniu oraz obligacji dyskontowych wzrost rynkowych stóp procentowych powoduje spadek cen papierów, natomiast spadek rynkowych stóp procentowych skutkuje wzrostem cen obligacji.

Odwrotnie jest w przypadku obligacji o zmiennym oprocentowaniu, gdzie wzrost rynkowych stóp procentowych skutkuje wyższym dochodem z tytułu odsetek od obligacji. Natomiast spadek rynkowych stóp procentowych obniża bieżący dochód z obligacji zmiennokuponowych ponieważ zmniejszają się odsetki od obligacji.

Wariant pozytywny

Inwestor utrzymuje obligację do terminu wykupu otrzymując w trakcie życia obligacji wszystkie należne odsetki oraz kwotę nominalną. Stopa zwrotu z inwestycji jest równa stopie do wykupu, którą inwestor znał w momencie nabycia obligacji. W przypadku sprzedaży obligacji stała kuponowych lub dyskontowych przed terminem zapadalności inwestor osiągnie stopę zwrotu wyższą niż pierwotna w przypadku gdy rynkowe stopy procentowe spadną w stosunku do dnia zakupu.

Wariant negatywny

Emitent – Skarb Państwa nie spłaca całości bądź części zobowiązań wynikających z obligacji. Inwestor otrzymuje tylko część lub nie otrzymuje w ogóle zainwestowanych środków. W przypadku sprzedaży obligacji o stałym oprocentowaniu (lub dyskontowych) przed terminem wykupu inwestor osiągnie niższą stopę zwrotu z inwestycji od pierwotnej w przypadku gdy nastąpi wzrost rynkowych stóp procentowych w porównaniu do dnia zakupu.

Zmienność cen instrumentu i ograniczenia dostępności

Obligacje skarbowe charakteryzuje duża płynność i niewielka zmienność cen.

Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie

Ograniczenia możliwości wcześniejszego zamknięcia transakcji występują w przypadku braku płynności.

Dźwignia finansowa

Obligacje są instrumentem kasowym, wobec czego ryzyko dźwigni nie występuje w przypadku inwestycji w obligacje.

- b. Nie skarbowe papiery dłużne (m.in. obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, obligacje podporządkowane, listy zastawne)

W związku z inwestycją w obligacje wyróżnia się następujące ryzyka:

- ryzyko kredytowe – nabywca instrumentów dłużnych narażony jest na ryzyko niewywiązania się emitenta ze zobowiązań wynikających z warunków emisji, w tym ze zobowiązania do terminowej wypłaty odsetek oraz do zwrotu wartości nominalnej w dniu wykupu. Wywiązanie się z tych zobowiązań uzależnione jest przede wszystkim od sytuacji finansowej emitenta,
- ryzyko stopy procentowej - w przypadku obligacji o oprocentowaniu zmiennym spadek stopy bazowej może spowodować, że inwestor zrealizuje dochód niższy od oczekiwanego. W przypadku obligacji o oprocentowaniu stałym wzrost/spadek stóp procentowych jest czynnikiem negatywnie / pozytywnie wpływającym na ich wycenę,
- ryzyko płynności – nabywca obligacji skarbowych jest narażony na ryzyko utraty ich wartości w przypadku ich sprzedaży przed terminem zapadalności wynikające z ograniczonej możliwości sprzedaży (ograniczonej płynności),
- ryzyko przedterminowego wykupu - dotyczy obligacji zawierających opcję wcześniejszego wykupu, która pozwala emitentowi spłacić część lub całość emisji przed terminem wymagalności.

Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych

Głównym ryzykiem związanym z inwestycjami w obligacje nieskarbowe jest ryzyko kredytowe emitenta. Wycena obligacji nieskarbowych jest silnie uzależniona od standingu finansowego emitenta, w szczególności od jego zdolności do terminowej realizacji zobowiązań.

Drugim istotnym ryzykiem związanym z zakupem obligacji nieskarbowych jest ryzyko płynności, czyli ryzyko ograniczonej możliwości sprzedaży obligacji przed terminem zapadalności bez utraty ich wartości. Obligacje nieskarbowe są zwykle emitowane ze zmiennym kuponem, co oznacza, że ich ryzyko stopy procentowej jest ograniczone do terminu rozpoczęcia kolejnego okresu odsetkowego.

Wariant pozytywny

Inwestor utrzymuje obligację do terminu wykupu otrzymując w trakcie życia obligacji wszystkie należne odsetki oraz kwotę nominalną. Stopa zwrotu może być zwiększona w przypadku sprzedaży obligacji przed terminem wykupu w przypadku gdy ceny obligacji wzrosną na skutek pozytywnego postrzegania emitenta przez rynek. Stopa zwrotu może być również zwiększona na skutek wcześniejszego wykupu obligacji przez emitenta z jednoczesną dodatkową premią dla inwestora.

Wariant negatywny

Emitent nie wywiązuje się ze swoich zobowiązań wynikających z obligacji skutkiem czego posiadacz nie otrzymuje odsetek od obligacji i/lub kwoty nominalnej. W przypadku wcześniejszej sprzedaży obligacji inwestor realizuje niższą stopę zwrotu niż pierwotna z uwagi na sprzedaż po niższej cenie spowodowanej ograniczoną płynnością obligacji lub spadkiem cen obligacji emitenta na rynku wtórnym.

Zmienność cen instrumentu i ograniczenia dostępności

Obligacje nieskarbowe charakteryzują relatywnie duża zmienność cen notowań.

Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie

Ograniczenia możliwości wcześniejszego zamknięcia transakcji występują w przypadku braku płynności dla danej obligacji (brak aktywności transakcyjnej), w szczególności w przypadku obligacji nie będących przedmiotem obrotu na rynku regulowanym lub niskiej wielkości danej emisji.

Dźwignia finansowa

Obligacje są instrumentem kasowym, wobec czego ryzyko dźwigni nie występuje w przypadku inwestycji w obligacje.

AKCJE

Akcja jest udziałowym papierem wartościowym emitowanym przez spółkę akcyjną, bądź komandytowo- akcyjną, stwierdzającym ułamkową własność kapitału akcyjnego. Akcje zwykle przyznają ich posiadaczowi prawa majątkowe, takie jak: prawo do udziału w rocznych zyskach wypracowanych przez spółkę akcyjną (dywidenda), prawo pierwszeństwa do objęcia akcji nowej emisji (prawo poboru), prawo do określonej części majątku spółki (w przypadku jej likwidacji), oraz prawa korporacyjne umożliwiające wpływ na funkcjonowanie spółki (np. prawo do uczestnictwa na Walnym Zgromadzeniu wraz z prawem głosu). Wyróżnia się następujące ryzyka związane z akcjami:

- ryzyko rynkowe – związane z sytuacją makroekonomiczną (m.in. poziom wzrostu gospodarczego, inflacja, stopy procentowe, bezrobocie, kursy walut, deficyt). Zmienne te w sposób generalny wpływają na wyceny instrumentów finansowych,
- ryzyko płynności - określa łatwość z jaką można sprzedać określoną liczbę posiadanych instrumentów finansowych w zakładanym czasie i po zakładanej cenie w relacji do wyceny rynkowej. Niska płynność może powodować konieczność przyjęcia dużego dyskonta do ceny rynkowej,
- ryzyko specyficzne spółki - zwane również ryzykiem indywidualnym lub dywersyfikowalnym związane jest z działalnością gospodarczą spółki. Jako źródła ryzyka specyficznego należy wymienić: zarządzanie firmą, konkurencja, dostępność surowców, płynność, bankructwo firmy czy też poziom dźwigni finansowej lub operacyjnej,
- ryzyko makroekonomiczne - związane z wrażliwością rynku kapitałowego na krajowe i światowe czynniki makroekonomiczne.

Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych

Akcje są papierami wartościowymi, których immanentną cechą jest wysoka zmienność. Na notowania akcji wpływ ma wiele czynników zarówno pozytywnych (poprawa wyników spółki, wzrost rynku, polityka dywidendowa) jak i negatywnych (ryzyka wymienione wyżej). Dodatkowo płynność akcji może w granicach efektywności rynku tę zmienność zwiększać lub zmniejszać. Ryzyko płynności jest szczególnie istotne przy mniejszych i średnich spółkach. Rozważenie wszystkich tych czynników łącznie jest niezbędne do podejmowania racjonalnych decyzji inwestycyjnych.

Warunki pozytywne

Spółka z kwartału na kwartał poprawia swoje wyniki finansowe, zwiększa udział rynkowy, wprowadza innowacje, i tym samym kondycja finansowa firmy jest coraz lepsza. W ramach rozsądnej polityki dywidendowej dzieli się zyskami z akcjonariuszami, przeznaczając odpowiednią proporcję pieniędzy na dalszy rozwój operacyjny. Bardzo istotne jest również posiadanie przez spółkę transparentnego Corporate Governance (Ładu/Zasad Korporacyjnych). Tym samym kurs akcji rośnie, a akcjonariusze zarabiają nie tylko na wyższej cenie akcji ale też poprzez dywidendy.

Wariant negatywny

Wyniki spółki ulegają wyraźnemu pogorszeniu, zmniejsza się udział rynkowy spółki, kondycja finansowa spółki ulega erozji. Wyniki operacyjne spółki mogą nie być w stanie pokrywać kosztów operacyjnych i zadłużenia. Może doprowadzić to do znacznego spadku ceny akcji, zaprzestania wypłaty dywidendy, a nawet upadłości spółki. W tym ostatnim przypadku inwestor stracić może nawet do 100% zainwestowanych środków.

Zmienność cen instrumentu i ograniczenia dostępności

Akcje odznaczają się znaczącą zmiennością cen, zwłaszcza w krótkim okresie czasu, co jest równoznaczne z wysokim ryzykiem inwestycyjnym. Główne czynniki wpływające na zmienność cen akcji to dynamika wyników spółki, wielkość spółki (jej kapitalizacja), przynależność do określonych indeksów (zainteresowanie inwestorów instytucjonalnych np. ETF indeksowe), liczba akcji w wolnym obrocie (z wyłączeniem akcji m.in. większościowych akcjonariuszy), reputacja i postrzeganie spółki, rynki na których działa spółka.

Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie

Ograniczenia możliwości wcześniejszego zamknięcia transakcji występują w przypadku braku płynności.

Dźwignia finansowa

Akcje są instrumentem kasowym, wobec czego ryzyko dźwigni nie występuje w przypadku inwestycji w obligacje.

Prawa do Akcji (PDA) - są papierem wartościowym, z którego wynika uprawnienie do otrzymania, akcji nowej emisji spółki publicznej, powstające z chwilą dokonania przydziału tych akcji i wygasające z chwilą zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego przez sąd rejestrowy albo z dniem uprawomocnienia się postanowienia sądu rejestrowego odmawiającego wpisu podwyższenia kapitału zakładowego do rejestru przedsiębiorców. Celem PDA jest umożliwienie inwestorom handlu na giełdzie w okresie przed zarejestrowaniem akcji nowej emisji. Z inwestowaniem w PDA związane są wszystkie czynniki ryzyka charakterystyczne dla inwestycji w akcje. Dodatkowo PDA są narażone na ryzyko odmówienia przez sąd rejestrowy wpisu podwyższenia kapitału zakładowego, co może skutkować zamrożeniem środków finansowych, do czasu ich zwrotu przez spółkę.

Prawo poboru - jest papierem wartościowym związanym z emisją nowych akcji przez spółkę. Stanowi prawo pierwokupu akcji nowej emisji przysługujące dotychczasowym akcjonariuszom spółki proporcjonalnie do liczby posiadanych już akcji. Prawo to jest o tyle istotne, że w przypadku objęcia takiej emisji przez nowy krąg akcjonariuszy nastąpiłoby tzw. rozwodnienie kapitału. Korzystając z prawa poboru dotychczasowi akcjonariusze mają możliwość zachowania procentowego udziału w kapitale zakładowym. Ważną cechą prawa poboru jest to, że może ono być przedmiotem obrotu jako samodzielny papier wartościowy. W przypadku braku zainteresowania objęciem akcji nowej emisji przez dotychczasowych akcjonariuszy, mogą oni sprzedać prawo poboru w obrocie zorganizowanym.

Z inwestowaniem w prawa poboru związane są wszystkie czynniki ryzyka charakterystyczne dla inwestycji w akcje. Z uwagi na fakt, że główną cechą tego instrumentu finansowego jest krótki czas funkcjonowania w obrocie zorganizowanym, posiadacz praw poboru powinien złożyć właściwy zapis na akcje nowej emisji z wykorzystaniem praw poboru lub dokonać ich sprzedaży najpóźniej w ostatnim dniu notowań praw poboru, w przeciwnym bowiem wypadku nie otrzyma żadnej zapłaty w momencie ich wygaśnięcia. Zmienność cen praw poboru może być znaczna i jest pochodną różnicy ceny bieżącej dotychczasowych akcji i ceny emisyjnej nowych akcji. W większości przypadków zmienność ta jest wyższa od zmienności akcji tej samej spółki.

JEDNOSTKI UCZESTNICTWA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH OTWARTYCH

Instrument finansowy nie będący papierem wartościowym, stanowiący tytuł uczestnictwa w aktywach i zobowiązaniach funduszu inwestycyjnego otwartego, bądź specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego. Jednostki FIO nie podlegają wtórnemu obrotowi, lecz mogą być umorzone przez fundusz na żądanie ich posiadacza, na warunkach określonych w statutach funduszy.

W skład aktywów FIO mogą wchodzić instrumenty, reprezentujące różne typy i klasy aktywów, odznaczające się różnymi parametrami ryzyka. Główne ryzyka związane z inwestowaniem w jednostki uczestnictwa są następujące:

- ryzyko zarządzania funduszem-towarzystwo funduszy inwestycyjnych może podjąć błędne decyzje inwestycyjne skutkujące stratami funduszy i obniżeniem wartości jednostek uczestnictwa;
- ryzyko płynności- ryzyko zawieszenia odkupywania jednostek uczestnictwa powstające w wyniku braku płynności aktywów funduszu
- ryzyko wyceny- ryzyko niewłaściwej wyceny instrumentów znajdujących się w posiadaniu funduszu inwestycyjnego, szczególnie wysokie w przypadku instrumentów nienotowanych
- ryzyko rynkowe- ryzyko spadku wartości aktywów funduszu, skutkujące spadkiem wartości jednostek uczestnictwa

Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych

Funkcjonowanie i wynik funduszu inwestycyjnego zależy przede wszystkim od klas aktywów, w które inwestuje.

Jednostki uczestnictwa FIO inwestującego w akcje i inne instrumenty udziałowe cechować się będzie dużą zmiennością i wysokim ryzykiem (czynniki zmienności i ryzyka opisane przy tych typach instrumentów finansowych). Jednostki uczestnictwa funduszy dłużnych i pieniężnych cechują się naturalnie niższą zmiennością i ryzykiem, często inwestują w instrumenty wolne od ryzyka np. obligacje skarbowe. (czynniki zmienności i ryzyka opisane przy tych typach instrumentów finansowych)

Na wyniki portfela inwestycyjnego i tym samym wycenę jednostek uczestnictwa funduszu wpływają istotne czynniki charakterystyczne dla funduszy inwestycyjnych – ryzyko zarządzającego (błędy związane z ekonomią behawioralną, stres, presja), ryzyko dywersyfikacji/koncentracji (zbyt mała dywersyfikacja, inwestycja znacznej części aktywów w jeden instrument), ryzyko selekcji (błędy przy selekcji poszczególnych instrumentów w portfelu), ryzyko alokacji (błędy przy inwestycjach w poszczególne klasy aktywów).

Wariant pozytywny

Wzrost wartości aktywów, w które inwestuje fundusz, tym samym wzrost wartości jednostek uczestnictwa funduszu.

Wariant negatywny

Materializacja wymienionych wcześniej ryzyk spadek wartości aktywów funduszu, tym samym spadek wartości jednostek uczestnictwa funduszu.

Zmienność cen instrumentu i ograniczenia dostępności

Zmienność cen jednostek uczestnictwa zależy przede wszystkim od profilu inwestycyjnego funduszu. Przy funduszach akcyjnych zmienność będzie znacznie większa niż przy funduszach skupionych na instrumentach dłużnych. Dodatkowo

przy funduszach inwestujących w mniej płynne aktywa (np. akcje małych spółek) zmienność funduszu może być jeszcze większa, na co wpływ ma zmiana ceny instrumentu wywołana niewielkimi obrotami na danym rynku.

Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie

Ograniczenia mogą przybrać postać ograniczonej możliwości wykupu jednostek uczestnictwa przez fundusz.

Dźwignia finansowa:

Nie występuje.

CERTYFIKATY FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH ZAMKNIĘTYCH

Papier wartościowy stanowiący tytuł uczestnictwa w aktywach i zobowiązaniach funduszu inwestycyjnego zamkniętego, Wartość certyfikatów inwestycyjnych uzależniona jest od wartości portfela inwestycyjnego funduszu. Fundusz inwestycyjny zamknięty dokonuje wyceny aktywów funduszu nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Fundusze inwestycyjne zamknięte w porównaniu do funduszy otwartych posiadają znacznie szersze możliwości inwestycyjne, co daje szerszą elastyczność w selekcji strategii oraz inwestycji dla zarządzających, a w konsekwencji może wiązać się z poniesieniem większego ryzyka. Do głównych czynników ryzyka należą:

- ryzyko płynności- ryzyko przyjęcia dużego dyskonta do ceny rynkowej w przypadku sprzedaży, bądź ryzyko zawieszenia odkupywania certyfikatów inwestycyjnych;
- ryzyko wyceny- ryzyko niewłaściwej wyceny instrumentów znajdujących się w posiadaniu funduszu inwestycyjnego, szczególnie wysokie w przypadku instrumentów nienotowanych.
- ryzyko rynkowe- ryzyko spadku wartości aktywów funduszu, skutkujące spadkiem wartości certyfikatu inwestycyjnego

Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych

Na wyniki portfela inwestycyjnego i tym samym wycenę jednostek uczestnictwa funduszu wpływają istotne czynniki charakterystyczne dla funduszy inwestycyjnych – ryzyko zarządzającego (błędy związane z ekonomią behawioralną, stres, presja), ryzyko dywersyfikacji/koncentracji (zbyt mała dywersyfikacja, inwestycja znacznej części aktywów w jeden instrument), ryzyko selekcji (błędy przy selekcji poszczególnych instrumentów w portfelu), ryzyko alokacji (błędy przy inwestycjach w poszczególne klasy aktywów), ryzyko wykupu (określone w statucie FIZ ograniczenie wykupów certyfikatów; ryzyko płynności przy braku notowania certyfikatów; ograniczenie rynku wtórnego na certyfikaty inwestycyjne).

Wariant pozytywny

Wzrost wartości aktywów, w które inwestuje fundusz, tym samym wzrost wartości jednostek uczestnictwa funduszu.

Wariant negatywny

Materializacja wymienionych wcześniej ryzyk, spadek wartości aktywów funduszu, tym samym spadek wartości jednostek uczestnictwa funduszu.

Certyfikaty inwestycyjne charakteryzują się płynnością znacznie niższą niż jednostki uczestnictwa. Tym samym możliwość ich wykupu jest ograniczona (często przez sam statut). Dodatkowo przy braku notowania certyfikatów na rynku zorganizowanym oraz ograniczonym rynku wtórnym środki inwestora mogą pozostać „zamrożone” nawet w dłuższym horyzoncie czasowym.

Zmienność cen instrumentu i ograniczenia dostępności:

Zmienność cen certyfikatów inwestycyjnych zależy przede wszystkim od profilu inwestycyjnego funduszu (klas aktywów, w które inwestuje). Przy funduszach inwestycyjnych zamkniętymi bardzo istotnym czynnikiem wpływającym na zmienność

cen jest także zazwyczaj ograniczona płynność certyfikatów inwestycyjnych (brak notowań, ograniczone terminy wykupów).

Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie

Ograniczenia mogą przybrać postać ograniczonej możliwości wykupu certyfikatów inwestycyjnych przez fundusz (ograniczenia statutowe, bądź płynnościowe), jak również ograniczoną możliwością zbycia certyfikatów w obrocie wtórnym.

Dźwignia finansowa

Nie występuje

III. Tabela opłat i prowizji

§ 1. INFORMACJE WSTĘPNE

1. Niniejszy dokument stanowi Tabelę opłat i prowizji obowiązujących w Michael / Ström Domu Maklerskim S.A. ("Dom Maklerski"; "M/S DM").
2. Zgodnie z Regulaminem świadczenia usług maklerskich w Michael / Ström Dom Maklerski S.A. ("**Regulamin**") Dom Maklerski z tytułu czynności wykonywanych na rzecz Klienta określonych w Regulaminie obciąża Klienta kosztami lub opłatami zgodnie z postanowieniami Regulaminu i pobiera je na zasadach wskazanych w Tabeli opłat i prowizji.
3. Wszystkie terminy pisane z wielkiej litery mają znaczenie nadane im w Regulaminie.

§ 2. OPŁATY DOTYCZĄCE OBSŁUGI RACHUNKU PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Lp.	Usługa / czynność	Wysokość opłaty
1.	założenie Rachunku	0 PLN
2.	prowadzenie Rachunku	0 PLN
3.	sporządzenie wyciągu aktualnego stanu Rachunku	0 PLN
4.	sporządzenie wyciągu z historii Rachunku za ostatnie 12 miesięcy	pierwszy raz w miesiącu kalendarzowym - 0 PLN, kolejny raz - 25 PLN
5.	sporządzenie wyciągu stanu Rachunku na wskazany dzień	pierwszy raz w miesiącu kalendarzowym - 0 PLN, kolejny raz - 25 PLN
6.	sporządzenie wyciągu za określony rok	pierwszy raz w miesiącu kalendarzowym - 0 PLN, kolejny raz - 25 PLN
7. ¹	zablokowanie IF na Rachunku	0,2% wartości rynkowej lecz nie mniej niż 250 PLN
8. ¹	wydanie świadectwa depozytowego	50 zł powiększone o opłatę za zablokowanie IF, o której mowa w poz.7 (powyżej)
9.	wydanie imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w walnym zgromadzeniu spółki publicznej	50 PLN
10.	wydanie zaświadczenia o stanie Rachunku lub o jego posiadaniu	30 PLN

11.	wydanie innego zaświadczenia lub duplikatu, odpisu sporządzonych dokumentów	30 PLN
12.	wykonanie warrantów	50 PLN
13.	przeniesienie IF na inny rachunek prowadzony przez Dom Maklerski bez przeniesienia prawa własności	0 PLN
14.	przeniesienie IF na inny rachunek prowadzony przez Dom Maklerski z przeniesieniem prawa własności bez pośrednictwa Domu Maklerskiego	0,3% wartości rynkowej przenoszonych instrumentów finansowych, lecz nie mniej niż 100 PLN
15.	przeniesienie IF na rachunek prowadzony przez inny podmiot z siedzibą w Polsce bez przeniesienia prawa własności lub z przeniesieniem prawa własności	0,3% wartości rynkowej przenoszonych instrumentów finansowych, lecz nie mniej niż 100 PLN
16.	zapisanie IF na Rachunku papierów wartościowych Klienta w wyniku transakcji na rynku wtórnym, poza obrotem zorganizowanym, zawieranej bez pośrednictwa Domu Maklerskiego	0,2% wartości rynkowej przenoszonych instrumentów finansowych, lecz nie mniej niż 100 PLN
17.	zapisanie IF na Rachunku papierów wartościowych Klienta w wyniku ich nabycia w drodze dziedziczenia	0,2% wartości rynkowej przenoszonych instrumentów finansowych, lecz nie mniej niż 100 PLN
18.	sporządzenie szczegółowego zestawienia przychodów i kosztów zawartych w informacji podatkowej PIT 8C	5 PLN od strony
19.	wystawienie korekty formularza informacji podatkowej PIT 8C w związku z otrzymaniem przez Dom Maklerski dodatkowych informacji od Klienta	50 PLN
20.	wydanie duplikatu formularza informacji podatkowej PIT 8C	30 PLN
21. ²	przelew pieniężny krajowy	3 PLN
22.	przelew pieniężny krajowy SORBNET poniżej 1.000.000,00 zł	50 PLN
23.	przelew pieniężny zagraniczny	opłata w wysokości pobranej przez bank od Domu Maklerskiego powiększona o 100 PLN
24.	wysłanie na wniosek Klienta korespondencji pisemnej	15 PLN

25.	wysłanie do Klienta monitu	20 PLN
26.	zamknięcie rachunku IKE/IKZE przed upływem 12 miesięcy licząc od dnia zawarcia umowy	150 PLN

§ 3. PROWIZJE MAKLERSKIE W OBROCE POZA RYNKIEM ZORGANIZOWANYM ORAZ NA RYNKU NIEPUBLICZNYM

Provizje ustalone zostaną indywidualnie z Klientem

§ 4. OPŁATY NA RYNKU NIEPUBLICZNYM

Lp.	Usługa / czynność	Wysokość opłaty
1.	prowadzenie ewidencji obligacji na zlecenie Emitenta	ustalana indywidualnie
2.	rejestracja zmiany własności obligacji w przypadku transakcji zawieranych bez pośrednictwa Domu Maklerskiego	0,3% wartości rynkowej przenoszonych instrumentów finansowych, lecz nie mniej niż 100 PLN
3.	prowadzenie depozytu IF	ustalana indywidualnie
4.	wydanie imiennego zaświadczenia depozytowego	50 PLN
5.	zablokowanie IF na Rachunku	0,2% wartości rynkowej, lecz nie mniej niż 250 PLN
6.	Inne	odpowiednio jak w przypadku opłat za obsługę Rachunku, o których mowa w § 2

**§ 5. PROWIZJE MAKLERSKIE POBIERANE W M/S DM OD ZREALIZOWANYCH TRANSAKCJI
kupna (K) / sprzedaży (S) papierów wartościowych (pap. wart.) / Instrumentów Finansowych (IF)
zawieranych na rynkach GPW (w tym na rynku Catalyst):**

1) Dyspozycje składane poza systemem M/S Online

Przedmiot transakcji K / S (pap. wart., IF)	Prowizja (liczona od Wartości transakcji) ^{3,4}
Obligacje emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa, obligacje korporacyjne, obligacje komunalne	0,50% - ale nie mniej niż 10,00 PLN (2,00 EUR) ⁵
Certyfikaty Inwestycyjne Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych	1,00% - ale nie mniej niż 10,00 PLN (2,00 EUR) ⁵

2) Dyspozycje składane w systemie M/S Online

Przedmiot transakcji K / S (pap. wart., IF)	Prowizja (liczona od Wartości transakcji) ^{3,4}
Obligacje emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa, obligacje korporacyjne, obligacje komunalne	0,10% - ale nie mniej niż 5,00 PLN (1,00 EUR) ⁵
Certyfikaty Inwestycyjne Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych	0,40% - ale nie mniej niż 5,00 PLN (1,00 EUR) ⁵

§ 6. ZARZĄDZANIE PORTFELAMI

Lp.	Strategia inwestycyjna	Wynagrodzenie stałe	Wynagrodzenie zmienne
1.	Strategia konserwatywna	0,5 % wartości aktywów portfela	brak
2.	Strategia dłużna	0,7 % wartości aktywów portfela	20% zysku powyżej stopy zwrotu benchmarku
3.	Strategia dochodowa	0,8 % wartości aktywów portfela	20% zysku powyżej stopy zwrotu benchmarku
4.	Strategia zrównoważona	1 % wartości aktywów portfela	20% zysku powyżej stopy zwrotu benchmarku
5.	Strategia agresywna	1,2 % wartości aktywów portfela	20% zysku powyżej stopy zwrotu benchmarku
6.	Strategia indywidualna obligacyjna	Ustalane indywidualnie	Ustalane indywidualnie

§ 7. INNE INFORMACJE

1. W przypadku realizacji zlecenia Klienta w kilku transakcjach częściowych Dom Maklerski zastrzega sobie prawo doliczenia do prowizji Klientów opłat KDPW.
2. Klient ma możliwość negocjowania indywidualnych stawek opłat lub prowizji.
3. Dom Maklerski zastrzega sobie prawo pobrania opłat lub prowizji niższych niż wskazane w Tabeli lub nie pobrania takich opłat lub prowizji.
4. Opłaty dotyczące usług lub czynności nieujętych w Tabeli ustalone zostaną indywidualnie z Klientem.
5. Opłaty pobierane przez Dom Maklerski ujęte w Tabeli zawierają ewentualne opłaty pobierane od Domu Maklerskiego przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. oraz Agentów Domu Maklerskiego.
6. Jeśli nie zastrzeżono inaczej dla IF denominowanych w euro (EUR) prowizje będą pobierane w EUR, a opłaty pobierane będą w złotych (PLN) wg stawek dla IF denominowanych w PLN po przeliczeniu wartości rynkowej z EUR na PLN. Wartość rynkowa instrumentów finansowych w PLN obliczona zostanie wg ostatniego opublikowanego średniego kursu NBP sprzed dnia wykonania czynności przez Dom Maklerski.

1. Pobieranie opłaty (z § 2 poz.7 i poz.8) zostało zawieszono:
  - a. w przypadkach związanych z obligacjami spółki GetBack S.A.: od dnia 01.02.2018 r.
  - b. w przypadku Świadectw / Zaświadczeń Depozytowych wystawianych na zgromadzenie obligatariuszy obligacji, które były oferowane za pośrednictwem M/S DM.
2. Pobieranie opłaty (z § 2 poz.21) zostało zawieszono do dnia 31.12.2025 r.
3. Wartość transakcji dłużnymi instrumentami finansowymi stanowi iloczyn ceny rozliczeniowej i wolumenu transakcji. Cena rozliczeniowa dłużnego instrumentu finansowego równa jest iloczynowi jego kursu (określonego w procentach wartości nominalnej z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku) i jednostkowej wartości nominalnej instrumentu dłużnego na dzień planowanego rozrachunku, powiększonemu o wartość odsetek należnych na dzień, w którym powinien zostać przeprowadzony rozrachunek danej transakcji (określonej we właściwej tabeli odsetkowej). Cena rozliczeniowa określana jest z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku i podlega zaokrągleniu zgodnie z zasadami określonymi w umowie, o której mowa w § 167 ust. 2 Regulaminu Giełdy.
4. Wartość transakcji Certyfikatami Inwestycyjnymi FIZ stanowi iloczyn ceny (kursu transakcji) i wolumenu transakcji.
5. Dotyczy transakcji i przelewów denominowanych w euro (EUR).

IV. Informacje o kosztach i powiązanych opłatach

ZESTAWIENIE SZACOWANYCH KOSZTÓW (EX ANTE)

dla usług:

- przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rynku pierwotnym
  - kojarzenia stron transakcji
  - wykonywania zleceń
  - zarządzania portfelem

I. Informacja ogólna

Zgodnie z wymogami wynikającymi z Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25.04.2016r. uzupełniającego Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy, na podstawie których Michael/Ström Dom Maklerski S.A. (dalej: Dom Maklerski) zobligowany jest do przekazania Klientowi w odpowiednim czasie przed terminem świadczenia usługi inwestycyjnej, bądź dodatkowej, adekwatne i odpowiednie informacje dotyczące kosztów i opłat, związanych ze świadczeniem usług inwestycyjnych oraz świadczeń przyjmowanych od podmiotów trzecich, przekazujemy następujące informacje:

- a. szacunkowe możliwe koszty ponoszone przez Klienta w związku z usługą;
- b. skumulowany teoretyczny wpływ kosztów na zwrot z inwestycji.

II. Usługa przyjmowania i przekazywania zleceń na rynku pierwotnym

Usługa przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych świadczona jest na rzecz Klienta nabywającego papiery wartościowe w ofercie pierwotnej.

1. Obligacje

Kosztem inwestycji w obligacje może być prowizja, liczona od wartości transakcji (jako iloczyn stawki procentowej prowizji i wartości transakcji), której faktyczna wartość jest negocjowana indywidualnie z Klientem i może nie wystąpić w konkretnym przypadku.

W przypadku gdy nabyte przez Klienta instrumenty finansowe są przechowywane i/lub rozliczane na rzecz Klienta, Dom Maklerski może z tego tytułu pobierać odpowiednie wynagrodzenie, zgodnie z tabelą opłat i prowizji przedstawioną Klientowi przed podpisaniem umowy o świadczenie takich usług.

W związku z usługą przyjmowania i przekazywania zleceń w odniesieniu do obligacji, Dom Maklerski otrzymuje wynagrodzenie od emitenta obligacji opisane szczegółowo w Informacji o świadczeniach przyjmowanych i przekazywanych.

Tabela maksymalnych kosztów transakcji na obligacjach

Wskazane poniżej kwoty stanowią wartości maksymalne kosztów. W konkretnej transakcji koszty mogą być niższe lub mogą nie wystąpić.

Rodzaj instrumentu finansowego	Maksymalna wartość prowizji
Obligacje	1% *

*Wartość prowizji może być niższa od wartości maksymalnej wskazanej w Tabeli, bądź prowizja może w ogóle nie zostać pobrana.

Przykład (dla wartości maksymalnych kosztów)

Rodzaj instrumentu finansowego	Obligacje korporacyjne
Wysokość prowizji	1%
Kwota inwestycji	1.000.000 zł

Szacunkowe koszty	Koszty procentowo	Koszty kwotowo
Maksymalne		
Koszty związane z transakcją (prowizja)	1%	10.000 zł
Łączne koszty:	1%	10.000 zł

Wpływ całkowitych kosztów na zwrot z Inwestycji	Wartość w PLN	Wartość w %
Zwrot z inwestycji przed uwzględnieniem kosztów i opłat	35 000	3,5%
Suma kosztów i opłat	10 000	1 %
Zwrot z inwestycji po uwzględnieniu kosztów i opłat	25 000	2,5 %

2. Certyfikaty inwestycyjne i tytuły uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania

Koszty związane z inwestycją w certyfikaty inwestycyjne oraz tytuły uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania wraz z ich wpływem na zwrot z inwestycji są prezentowane w przekazywanych Klientowi dokumentach: w przypadku certyfikatów inwestycyjnych -KID (Key Information Document), zaś w przypadku tytułów uczestnictwa- KIID (Key Investor Information Document).

W przypadku gdy nabyte przez Klienta instrumenty finansowe są przechowywane i/lub rozliczane na rzecz Klienta, Dom Maklerski może z tego tytułu pobierać odpowiednie wynagrodzenie, zgodnie z tabelą opłat i prowizji przedstawioną Klientowi przed podpisaniem umowy o świadczenie takich usług.

W związku z usługą przyjmowania i przekazywania zleceń w odniesieniu do certyfikatów inwestycyjnych i tytułów uczestnictwa, Dom Maklerski otrzymuje świadczenia od zarządzającego funduszem inwestycyjnym/funduszu, opisane szczegółowo w Informacji o świadczeniach przyjmowanych i przekazywanych.

III. Usługa kojarzenia stron transakcji

Usługa polegająca na kojarzeniu dwóch lub więcej podmiotów w celu doprowadzenia do zawarcia między nimi transakcji.

Rodzaje kosztów transakcji

Kosztom zawarcia transakcji jest prowizja maklerska, której wartość jest ustalana indywidualnie z klientem. Dodatkowo, w przypadku gdy nabyte przez Klienta instrumenty finansowe są przechowywane i/lub rozliczane na rzecz Klienta, Dom Maklerski może z tego tytułu pobierać odpowiednie wynagrodzenie, zgodnie z tabelą opłat i prowizji przedstawioną Klientowi przed podpisaniem umowy o świadczenie takich usług.

W związku z usługą kojarzenia stron transakcji, Dom Maklerski nie przyjmuje, ani nie przekazuje świadczeń pieniężnych, bądź niepieniężnych (tzw. zachęt) od lub na rzecz osób trzecich.

Tabela maksymalnych kosztów przy usłudze kojarzenia stron transakcji

Wskazane poniżej kwoty stanowią wartości maksymalne kosztów. W konkretnej transakcji koszty mogą być niższe.

Rodzaj instrumentu finansowego	Maksymalna wartość prowizji
Obligacje, certyfikaty inwestycyjne	3% *

*Wartość prowizji może być niższa od wartości maksymalnej wskazanej w Tabeli.

Przykład (dla wartości maksymalnych kosztów)

Rodzaj instrumentu finansowego	Obligacje korporacyjne
Wysokość prowizji	
Kwota inwestycji	1.000.000 zł

Szacunkowe koszty Maksymalne	Koszty procentowo	Koszty kwotowo
Koszty związane z transakcją (prowizja)	3%	30.000,00
Łączne koszty:	3%	30.000,00

Wpływ całkowitych kosztów na zwrot z Inwestycji	Wartość w PLN	Wartość w %
Zwrot z inwestycji przed uwzględnieniem kosztów i opłat	60.000,00	6%
Suma kosztów i opłat	31.800,00	3,18%
Zwrot z inwestycji po uwzględnieniu kosztów i opłat	28.200,00	2,82%

IV. Usługa wykonywania zleceń

Usługa wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek Klienta, w tym wykonywanie zleceń polegające na zawieraniu przez Dom Maklerski umów kupna lub sprzedaży instrumentów finansowych, których drugą stroną jest Dom Maklerski.

Rodzaje kosztów transakcji

Kosztem zawarcia transakcji może być prowizja maklerska i/lub mark-up wbudowany w cenę transakcji. Mark-up to różnica między ceną kwotowania dla klienta, a ceną rynkową instrumentu finansowego.

Prowizja, liczona jest od wartości transakcji, a jej faktyczna wartość jest negocjowana indywidualnie z Klientem. W konkretnej transakcji prowizja może nie wystąpić.

Mark-up jest jednorazowym kosztem zawarcia transakcji. Wartość mark-up różni się w zależności od rodzaju instrumentu finansowego, będącego przedmiotem transakcji. W konkretnej transakcji mark-up może nie wystąpić.

Dodatkowo, w przypadku gdy nabyte przez Klienta instrumenty finansowe są przechowywane i/lub rozliczane na rzecz Klienta, Dom Maklerski może z tego tytułu pobierać odpowiednie wynagrodzenie, zgodnie z tabelą opłat i prowizji przedstawioną Klientowi przed podpisaniem umowy o oświadczenie takich usług.

W związku z usługą wykonywania zleceń nabycia, bądź zbycia instrumentów finansowych, Dom Maklerski nie przyjmuje, ani nie przekazuje świadczeń pieniężnych, bądź niepieniężnych (tzw. zachęt) od lub na rzecz osób trzecich. Informacja o rzeczywistych kosztach danej transakcji przekazywana jest Klientowi po jej realizacji.

Tabela maksymalnych kosztów transakcji

Wskazane poniżej kwoty stanowią wartości maksymalne kosztów. W konkretnej transakcji koszty mogą być niższe lub mogą nie wystąpić.

Rodzaj instrumentu finansowego	Maksymalna wartość kosztu transakcji
Mark-up- obligacje skarbowe i papiery gwarantowane przez Skarb Państwa	3% *
Mark-up -obligacje korporacyjne i pozostałe papiery dłużne	5% *
Mark-up- certyfikaty inwestycyjne	3% *
Prowizja (dla wszystkich wyżej wymienionych instrumentów finansowych)	0,2 %*

*Wartości poszczególnych pozycji kosztowych mogą być niższe od wartości maksymalnych wskazanych w Tabeli, bądź dany koszt może w ogóle nie wystąpić.

Przykłady (dla wartości maksymalnych kosztów)

Przykład I

Rodzaj instrumentu finansowego	Obligacje skarbowe i papiery gwarantowane przez Skarb Państwa
Wysokość mark-up	3%
Kwota inwestycji	1.000.000 zł

Szacunkowe koszty Maksymalne	Koszty procentowo	Koszty kwotowo
Koszty związane z transakcją (mark-up)	3%	30.000 zł
Łączne koszty:	3%	30.000 zł

Wpływ całkowitych kosztów na zwrot z Inwestycji	Wartość w PLN	Wartość w %
Zwrot z inwestycji przed uwzględnieniem kosztów i opłat	35 000	3,5%
Suma kosztów i opłat	30 000	3%
Zwrot z inwestycji po uwzględnieniu kosztów i opłat	5 000	0,5%

Przykład II

Rodzaj instrumentu finansowego	Obligacje korporacyjne i pozostałe papiery Dłużne
Wysokość mark-up	5%
Kwota inwestycji	1.000.000,00zł

Szacunkowe koszty Maksymalne	Koszty procentowo	Koszty kwotowo
Koszty związane z transakcją (mark-up)	5%	50 000,00zł
Prowizja maklerska	0,2%	20 00,00zł
Łączne koszty:	5,2%	52 000,00zł

Wpływ całkowitych kosztów na zwrot z Inwestycji	Wartość w PLN	Wartość w %
Zwrot z inwestycji przed uwzględnieniem kosztów i opłat	60 000	6,00%
Suma kosztów i opłat	52.120	5,21%
Zwrot z inwestycji po uwzględnieniu kosztów i opłat	7.880	0,788%

Przykład III

Rodzaj instrumentu finansowego	Certyfikaty inwestycyjne
Wysokość mark-up	3%
Kwota inwestycji	1.000.000,00zł

Szacunkowe koszty Maksymalne	Koszty procentowo	Koszty kwotowo
Koszty związane z transakcją (mark-up)	3%	30 000zł
Łączne koszty:	3%	30 000zł

Wpływ całkowitych kosztów na zwrot z Inwestycji	Wartość w PLN	Wartość w %
Zwrot z inwestycji przed uwzględnieniem kosztów i opłat	70 000	7%
Suma kosztów i opłat	32 100	3%
Zwrot z inwestycji po uwzględnieniu kosztów i opłat	37 900	3,79%

V. Usługa zarządzania portfelem, w którego skład wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych

Usługa zarządzania portfelem, w którego skład wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, polega na inwestowaniu powierzonych przez Klienta środków w jego imieniu i na jego rachunek w wybrane instrumenty finansowe. Na podstawie umowy o zarządzanie i udzielonego pełnomocnictwa, zarządzający portfelami dokonują lokat zgodnie z ustaloną wcześniej z Klientem strategią inwestycyjną.

Rodzaje kosztów

Kosztem przy usłudze zarządzania portfelami jest wynagrodzenie Domu Maklerskiego z tytułu świadczonej usługi. Wynagrodzenie Domu Maklerskiego jest zależne od wybranej przez Klienta strategii inwestycyjnej i zostaje ustalone w umowie z Klientem.

Dodatkowo Dom Maklerski może z tytułu prowadzenia na rzecz Klienta rachunku papierów wartościowych i rachunku pieniężnego, pobierać odpowiednie wynagrodzenie, zgodnie z tabelą opłat i prowizji przedstawioną Klientowi przed podpisaniem umowy o świadczenie takich usług.

W przypadku, gdy przedmiotem inwestycji w ramach zarządzania portfelami są jednostki lub tytuły uczestnictwa funduszy inwestycyjnych Klient będzie ponosić dodatkowo koszty, związane z uczestnictwem w funduszach na zasadach przewidzianych w statutach funduszy.

	Wariant A	%	Wariant B	%	Wariant C	%
Wartość początkowa inwestycji	100 000,00 zł		100 000,00 zł		100 000,00 zł	
stopa zwrotu z portfela brutto	15%		8%		-15%	
średnioroczna wartość aktywów	107500 zł		104 000,00 zł		92 500 zł	

Koszty i opłaty – jednostki / tytuły uczestnictwa	1 451,25 zł		1 040,00 zł		925,00 zł	
opłaty za nabycie/odkupienie	0		0		0	
opłata za zarządzanie	860,00 zł	0,80%	832,00 zł	0,80%	740,00 zł	0,80%
wynagrodzenie zmienne	376,25 zł	0,35%	0		0	
koszty pokrywane przez fundusz	215,00 zł	0,20%	208,00 zł	0,20%	185,00 zł	0,20%

Koszty i opłaty związane z usługą zarządzania	1 855,45 zł		1 535,04 zł		1 365,30 zł	
wynagrodzenie stałe	1 586,70 zł	1,48%	1 535,04 zł	1,48%	1 365,30 zł	1,48%
wynagrodzenie zmienne	268,75 zł	0,25%	- zł	0%	- zł	0%

Całkowite koszty i opłaty związane z inwestycją	3 306,70 zł		2 575,04 zł		2 290,30 zł	
--	--------------------	--	--------------------	--	--------------------	--

Wartość końcowa inwestycji	111 693,30 zł		105 424,96 zł		82 709,70 zł	
Stopa zwrotu netto	11,69%		5,42%		-17,29%	

Wpływ całkowitych kosztów na zwrot z inwestycji dla poszczególnych strategii inwestycyjnych

STRATEGIA AGRESYWNA

Założenia:

- 1) Czas trwania inwestycji wynosi 1 rok
- 2) Skład portfela inwestycyjnego: 100% jednostki lub tytuły uczestnictwa funduszy akcji

- 3) Efektywny, średni poziom opłat za zarządzanie funduszami wynosi przeciętnie 0,8% p.a.
- 4) Przeciętny poziom kosztów pokrywanych z aktywów funduszy wynosi 0,2% p.a.
- 5) wynagrodzenie stałe Domu Maklerskiego wynosi 1,2% p.a. powiększone o podatek VAT (23%)

Założenia dodatkowe- Wariant A:

- 1) Przeciętne obciążenie wyniku funduszy portfelowych z tytułu opłaty zmiennej wyniosło 0,35% WAN funduszy
- 2) Obciążenie wyniku strategii z tytułu wynagrodzenia zmiennego Domu Maklerskiego wyniosło 0,25% (brutto) średniorocznej wartości portfela

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONA

	Wariant A	%	Wariant B	%	Wariant C	%
Wartość początkowa inwestycji	100 000,00 zł		100 000,00 zł		100 000,00 zł	
stopa zwrotu z portfela brutto	10%		6%		-8%	
średnioroczna wartość aktywów	105 000,00 zł		103 000,00 zł		96 000 zł	

Koszty i opłaty - jednostki / tytuły uczestnictwa	1 165,50 zł		885,80 zł		825,60 zł	
opłaty za nabycie/odkupienie	- zł		- zł		- zł	
opłata za zarządzanie	714,00 zł	0,68%	700,40 zł	0,68%	652,80 zł	0,68%
wynagrodzenie zmienne	262,50 zł	0,25%	- zł		- zł	
koszty pokrywane przez fundusz	189,00 zł	0,18%	185,40 zł	0,18%	172,80 zł	0,18%

Koszty i opłaty związane z usługą zarządzania	1 554,00 zł		1 266,90 zł		1 180,80 zł	
wynagrodzenie stałe	1 291,50 zł	1,23%	1 266,90 zł	1,23%	1 180,80 zł	1,23%
wynagrodzenie zmienne	262,50 zł	0,25%	- zł	0%	- zł	0%

Całkowite koszty i opłaty związane z inwestycją	2 719,50 zł		2 152,70 zł		2 006,40 zł	
--	--------------------	--	--------------------	--	--------------------	--

Wartość końcowa inwestycji	107 280,50 zł		103 847,30 zł		89 993,60 zł	
Stopa zwrotu netto	7,28%		3,85%		-10,01%	

Założenia:

- 1) Czas trwania inwestycji wynosi 1 rok
- 2) Przeciętny skład portfela inwestycyjnego: 60% jednostki lub tytuły uczestnictwa funduszy akcji, 40% jednostki lub tytuły uczestnictwa funduszy dłużnych
- 3) Efektywny, średni poziom opłat za zarządzanie funduszami dłużnymi wynosi przeciętnie 0,5% p.a.

- 4) Efektywny, średni poziom opłat za zarządzanie funduszami akcji wynosi przeciętnie 0,8% p.a.
- 5) Przeciętny poziom kosztów pokrywanych z aktywów funduszy wynosi 0,2% p.a. dla funduszy akcji i 0,15% dla funduszy dłużnych
- 6) wynagrodzenie stałe Domu Maklerskiego wynosi 1% p.a. powiększone o podatek VAT (23%)

Założenia dodatkowe- Wariant A:

- 1) Przeciętne obciążenie wyniku funduszy portfelowych z tytułu opłaty zmiennej wyniosło 0,25% WAN funduszy
- 2) Obciążenie wyniku strategii z tytułu wynagrodzenia zmiennego Domu Maklerskiego wyniosło 0,25% (brutto) średniorocznej wartości portfela

STRATEGIA DOCHODWA

	Wariant A	%	Wariant B	%	Wariant C	%
Wartość początkowa inwestycji	100 000,00 zł		100 000,00 zł		100 000,00 zł	
stopa zwrotu z portfela brutto	7%		5%		-2%	
średnioroczna wartość aktywów	103 500,00 zł		102 500,00 zł		99 000 zł	

Koszty i opłaty - jednostki / tytuły uczestnictwa	936,68 zł		773,88 zł		747,45 zł	
opłaty za nabycie/odkupienie	- zł		- zł		- zł	
opłata za zarządzanie	610,65 zł	0,59%	604,75 zł	0,59%	584,10 zł	0,59%
wynagrodzenie zmienne	155,25 zł	0,15%	- zł		- zł	
koszty pokrywane przez fundusz	170,78 zł	0,17%	169,13 zł	0,17%	163,35 zł	0,17%

Koszty i opłaty związane z usługą zarządzania	1 277,19 zł		1 008,60 zł		974,16 zł	
wynagrodzenie stałe	1 018,44 zł	0,98%	1 008,60 zł	0,98%	974,16 zł	0,98%
wynagrodzenie zmienne	258,75 zł	0,25%	- zł	0%	- zł	0%

Całkowite koszty i opłaty związane z inwestycją	2 213,87 zł		1 782,48 zł		1 721,61 zł	

Wartość końcowa inwestycji	104 786,14 zł		103 217,53 zł		96 278,39 zł	
Stopa zwrotu netto	4,79%		3,22%		-3,72%	

Założenia:

- 1) Czas trwania inwestycji wynosi 1 rok
- 2) Przeciętny skład portfela inwestycyjnego: 30% jednostki lub tytuły uczestnictwa funduszy akcji, 70% jednostki lub tytuły uczestnictwa funduszy dłużnych
- 3) Efektywny, średni poziom opłat za zarządzanie funduszami dłużnymi wynosi przeciętnie 0,5% p.a.

- 4) Efektywny, średni poziom opłat za zarządzanie funduszami akcji wynosi przeciętnie 0,8% p.a.
- 5) Przeciętny poziom kosztów pokrywanych z aktywów funduszy wynosi 0,2% p.a. dla funduszy akcji i 0,15% dla funduszy dłużnych
- 6) wynagrodzenie stałe Domu Maklerskiego wynosi 0,8% p.a. powiększone o podatek VAT (23%)

Założenia dodatkowe- Wariant A:

- 1) Przeciętne obciążenie wyniku funduszy portfelowych z tytułu opłaty zmiennej wyniosło 0,15% WAN funduszy
- 2) Obciążenie wyniku strategii z tytułu wynagrodzenia zmiennego Domu Maklerskiego wyniosło 0,25% (brutto) średniorocznej wartości portfela

STRATEGIA DŁUŻNA

	Wariant A	%	Wariant B	%	Wariant C	%
Wartość początkowa inwestycji	100 000,00 zł		100 000,00 zł		100 000,00 zł	
stopa zwrotu z portfela brutto	6%		3%		-2%	
średnioroczna wartość aktywów	103 000,00 zł		101 500,00 zł		99 000 zł	

Koszty i opłaty - jednostki / tytuły uczestnictwa	824,00 zł		659,75 zł		643,50 zł	
opłaty za nabycie/odkupienie	- zł		- zł		- zł	
opłata za zarządzanie	515,00 zł	0,50%	507,50 zł	0,50%	495,00 zł	0,50%
wynagrodzenie zmienne	154,50 zł	0,15%	- zł		- zł	
koszty pokrywane przez fundusz	154,50 zł	0,15%	152,25 zł	0,15%	148,50 zł	0,15%

Koszty i opłaty związane z usługą zarządzania	1 144,33 zł		873,92 zł		852,39 zł	
wynagrodzenie stałe	886,83 zł	0,86%	873,92 zł	0,86%	852,39 zł	0,86%
wynagrodzenie zmienne	257,50 zł	0,25%	- zł	0%	- zł	0%

Całkowite koszty i opłaty związane z inwestycją	1 968,33 zł		1 533,67 zł		1 495,89 zł	

Wartość końcowa inwestycji	104 031,67 zł		101 466,34 zł		96 504,11 zł	
Stopa zwrotu netto	4,03%		1,47%		-3,50%	

Założenia:

- 1) Czas trwania inwestycji wynosi 1 rok
- 2) Skład portfela inwestycyjnego: 100% jednostki lub tytuły uczestnictwa funduszy dłużnych
- 3) Efektywny, średni poziom opłat za zarządzanie funduszami dłużnymi wynosi przeciętnie 0,5% p.a.

- 4) Przeciętny poziom kosztów pokrywanych z aktywów funduszy wynosi 0,15% p.a.
- 5) Wynagrodzenie stałe Domu Maklerskiego wynosi 0,7% p.a. powiększone o podatek VAT (23%)

Założenia dodatkowe- Wariant A:

- 1) Przeciętne obciążenie wyniku funduszy portfelowych z tytułu opłaty zmiennej wyniosło 0,15% WAN funduszy
- 2) Obciążenie wyniku strategii z tytułu wynagrodzenia zmiennego Domu Maklerskiego wyniosło 0,25% (brutto) średniorocznej wartości portfela

STRATEGIA PŁYNNOŚCIOWA

	Wariant A	%	Wariant B	%	Wariant C	%
Wartość początkowa inwestycji	100 000,00 zł		100 000,00 zł		100 000,00 zł	
stopa zwrotu z portfela brutto	4%		3%		0%	
średnioroczna wartość aktywów	102 000,00 zł		101 250,00 zł		100 000 zł	

Koszty i opłaty - jednostki / tytuły uczestnictwa	510,00 zł		506,25 zł		500,00 zł	
opłaty za nabycie/odkupienie	- zł		- zł		- zł	
opłata za zarządzanie	357,00 zł	0,35%	354,38 zł	0,35%	350,00 zł	0,35%
wynagrodzenie zmienne	- zł		- zł		- zł	
koszty pokrywane przez fundusz	153,00 zł	0,15%	151,88 zł	0,15%	150,00 zł	0,15%

Koszty i opłaty związane z usługą zarządzania	627,30 zł		622,69 zł		615,00 zł	
wynagrodzenie stałe	627,30 zł	0,62%	622,69 zł	0,62%	615,00 zł	0,62%
wynagrodzenie zmienne	- zł		- zł	0%	- zł	0%

Całkowite koszty i opłaty związane z inwestycją	1 137,30 zł		1 128,94 zł		1 115,00 zł	

Wartość końcowa inwestycji	102 862,70 zł		101 371,06 zł		98 885,00 zł	
Stopa zwrotu netto	2,86%		1,37%		-1,12%	

Założenia:

- 1) Czas trwania inwestycji wynosi 1 rok
- 2) Skład portfela inwestycyjnego: 100% jednostki lub tytuły uczestnictwa funduszy dłużnych
- 3) Efektywny, średni poziom opłat za zarządzanie funduszami dłużnymi wynosi przeciętnie 0,35% p.a.
- 4) Przeciętny poziom kosztów pokrywanych z aktywów funduszy wynosi 0,15% p.a.
- 5) Wynagrodzenie stałe Domu Maklerskiego wynosi 0,5% p.a. powiększone o podatek VAT (23%)

V. Informacje o świadczeniach przyjmowanych i przekazywanych

Poniższa informacja została przygotowana na podstawie § 9 Rozporządzenia w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust.2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych z dnia 30 maja 2018 r.

W związku ze świadczeniem usług oferowania instrumentów finansowych oraz przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych do innego podmiotu w celu ich wykonania, w ramach których przyjmowane są zapisy na instrumenty finansowe, Dom Maklerski otrzymuje lub może otrzymać wynagrodzenie od podmiotów trzecich. Dotyczy to w szczególności przypadków otrzymywania przez Dom Maklerski wynagrodzenia od emitenta instrumentów finansowych za świadczenie na jego rzecz usługi oferowania instrumentów finansowych, w szczególności którego to wysokość może być uzależniona od wysokości pozyskanej dla emitenta kwoty z tytułu emisji instrumentów finansowych czyli wynikać ona może z wartości zapisów na te instrumenty złożonych przez inwestorów w ramach świadczonej na ich rzecz usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych.

1) OBLIGACJE

Wynagrodzenie Domu Maklerskiego z tytułu oferowania obligacji wypłacane jest bezpośrednio przez emitentów tych obligacji i mieści się ono w przedziale: 1%-4% wartości zaoferowanych za pośrednictwem Domu Maklerskiego obligacji.

2) TYTUŁY UCZESTNICTWA W INSTYTUCJACH WSPÓLNEGO INWESTOWANIA

Dom Maklerski przyjmuje od instytucji finansowych (na zlecenie, których Dom Maklerski wykonuje czynności w ramach świadczonej usługi przyjmowania i przekazywania zleceń Nabycia lub zbycia tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania) świadczenia pieniężne.

Świadczenia powyższe przyjmowane są wyłącznie w celu poprawienia jakości usługi maklerskiej świadczonej przez Dom Maklerski na rzecz Klienta lub potencjalnego Klienta, o ile ich przyjęcie nie ma negatywnego wpływu na działanie przez Dom Maklerski w sposób rzetelny i profesjonalny, zgodnie z zasadami uczciwego obrotu oraz zgodnie z najlepiej pojętymi interesami Klienta.

Wysokość świadczeń pieniężnych przyjmowanych od instytucji finansowych wynika z zawartych z tymi podmiotami umów związanych z działalnością maklerską prowadzoną przez Dom Maklerski (dystrybucja tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania).

Przedmiotowe świadczenia przekazywane są Domowi Maklerskiemu cyklicznie, w formie płatności pieniężnych i stanowi % wartości opłaty za zarządzanie funduszem pobieranej przez podmiot zarządzający tym funduszem, w przeliczeniu na tytuły uczestnictwa nabyte za pośrednictwem Domu Maklerskiego.

Wysokość tego świadczenia zależy od warunków umowy na podstawie której świadczona jest usługa dystrybucji, jak również od innych czynników takich jak:

- wysokość stawki pobieranej za zarządzanie danym funduszem inwestycyjnym
- wartość inwestycji
- zmiany wartości aktywów netto funduszu i wartości aktywów netto w przeliczeniu na tytuł uczestnictwa
- okresu trwania inwestycji (opłata za zarządzanie jest pobierana za każdy dzień utrzymywania inwestycji)

Powyższe świadczenie wynosi ok. 50-65% opłaty za zarządzanie pobieranej zarządzającego funduszem.

Wartość opłaty za zarządzanie pobieranej przez podmiot zarządzający funduszem wraz z jej wpływem na zwrot z inwestycji w różnych scenariuszach rynkowych, zawarta jest w każdorazowo przekazywanym klientowi dokumencie KIID (Key Investor Information Document).

3) CERTYFIKATY INWESTYCYJNE

Wynagrodzenie należne z tytułu oferowania certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez fundusze inwestycyjne zamknięte pobierane jest na podstawie umów oferowania zawartych z tymi funduszami, bądź zarządzającymi nimi towarzystwami funduszy inwestycyjnych.

- a. Świadczenie pieniężne z tytułu oferowania certyfikatów inwestycyjnych, obliczone jako % wartości opłaty za zarządzanie funduszem pobieranej przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych, w przeliczeniu na certyfikaty inwestycyjne nabyte za pośrednictwem Domu Maklerskiego.

Wysokość tego świadczenia zależy od warunków umowy na podstawie której świadczona jest usługa oferowania, jak również od innych czynników takich jak:

- Wysokość stawki pobieranej przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych za zarządzanie danym funduszem inwestycyjnym
- Wartość inwestycji
- Zmiany wartości WAN i WANCI funduszu
- Okresu trwania inwestycji (opłata za zarządzanie jest pobierana za każdy dzień utrzymywania inwestycji)

Powyższe wynosi ok.50-65% opłaty za zarządzanie pobieranej przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych

Wartość opłaty za zarządzanie pobieranej przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych wraz z jej wpływem na zwrot z inwestycji w różnych scenariuszach rynkowych, zawarta jest w każdorazowo przekazywanym klientowi dokumencie KID (Key Information Document).

- b. Świadczenie pieniężne z tytułu oferowania certyfikatów inwestycyjnych oraz świadczenia usług dodatkowych na rzecz Uczestników (m.in. przyjmowanie dyspozycji i żądań wykupu) obliczone jako % wartości opłaty za zarządzanie funduszem pobieranej przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych, w przeliczeniu na certyfikaty inwestycyjne nabyte za pośrednictwem Domu Maklerskiego.

Czynniki wpływające na wysokość tego wynagrodzenia są tożsame, jak w przypadku świadczenia, o którym mowa w lit.a. Należy jednak mieć na względzie, że część tego świadczenia (ok. 10 %) jest wynagrodzeniem z innego tytułu niż z tytułu oferowania certyfikatów inwestycyjnych, a co za tym idzie, Dom Maklerski, aby przyjąć to świadczenie musi spełnić szereg warunków:

- Świadczenie przyjmowane jest w celu poprawy jakości usługi świadczonej na rzecz Klienta;
- Przyjęcie świadczenia nie ma negatywnego wpływu na działanie Domu Maklerskiego w sposób rzetelny i profesjonalny, zgodnie z zasadami uczciwego obrotu i oraz najlepiej pojętym interesem klienta;
- Informacja o świadczeniu w tym o jego istocie i wysokości (sposobie ustalania wysokości) została przekazana klientowi w sposób rzetelny, dokładny i zrozumiały przed rozpoczęciem świadczenia usługi maklerskiej.

Powyższe wynagrodzenie wynosi ok. 50-65% opłaty za zarządzanie pobieranej przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych.

Wartość opłaty za zarządzanie pobieranej przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych wraz z jej wpływem na zwrot z inwestycji w różnych scenariuszach rynkowych, zawarta jest w każdorazowo przekazywanym klientowi dokumencie KID (Key Information Document).

- c. Świadczenie pieniężne z tytułu oferowania certyfikatów inwestycyjnych, obliczone jako % wartości certyfikatów inwestycyjnych nabytych za pośrednictwem Domu Maklerskiego według wartości z dnia ich przydziału, wypłacane Domowi Maklerskiemu w miesięcznych ratach przez z góry określony czas. Wysokość tego świadczenia zależy od warunków umowy na podstawie której świadczona jest usługa oferowania, jak również od innych czynników takich jak:
- Wartość inwestycji.
- d. Jednorazowe świadczenia pieniężne z tytułu oferowania certyfikatów inwestycyjnych (opłata manipulacyjna). Maksymalna wysokość tej opłaty jest każdorazowo regulowana w statucie danego funduszu i co do zasady jej pobranie jest zależne od decyzji Domu Maklerskiego. Wysokość opłaty zależna jest również od wartości inwestycji.
- e. Dom Maklerski może również otrzymywać od towarzystwa funduszy inwestycyjnych dodatkowe świadczenia pieniężne lub niepieniężne, których celem jest wykonanie dodatkowych działań przez Dom Maklerski przyczyniających się do poprawy jakości obsługi Klientów. Powyższe świadczenia wynikają z dodatkowych umów pomiędzy Domem Maklerskim a funduszami / towarzystwami funduszy inwestycyjnych.

W przypadku usługi zarządzania portfelem, w którego skład wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, Dom Maklerski niezwłocznie przekazuje Klientowi świadczenia pieniężne, w tym opłaty i prowizje, zapłacone lub przekazane przez osobę trzecią lub osobę działającą w imieniu osoby trzeciej w związku z usługami świadczonymi na rzecz klienta. Wszystkie świadczenia pieniężne, w tym opłaty i prowizje otrzymane od osób trzecich w związku ze świadczeniem usługi zarządzania portfelem są przekazywane klientowi w pełnej kwocie.

W związku z pozostałymi usługami maklerskimi, świadczonymi przez Dom Maklerski, Dom Maklerski nie przyjmuje, ani nie przekazuje świadczeń pieniężnych ani niepieniężnych, z wyjątkiem drobnych, zwyczajowo przyjętych drobnych prezentów (w formie świadczeń niepieniężnych) o wartości nie przekraczającej 500zł.

Szczegółowa informacja nt. świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyjmowanych przez Dom Maklerski jest dostępna na wniosek Klienta w siedzibie Domu Maklerskiego, bądź w jednym z POK-ów.

VI. Polityka wykonywania zleceń oraz działania w najlepiej pojętym interesie klienta.

§1.

Informacje ogólne, zakres stosowania Polityki

- 1) Polityka wykonywania zleceń oraz działania w najlepiej pojętym interesie klienta (dalej „Polityka”) przez Michael / Ström Dom Maklerski S.A. (dalej „Dom Maklerski”) zawiera postanowienia określające zasady działania Domu Maklerskiego w związku ze świadczeniem usług maklerskich polegających na wykonywaniu zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych oraz przyjmowaniu i przekazywaniu zleceń (dalej „Zlecenia”).
- 2) Poniższe wyrażenia użyte w niniejszej Polityce mają następujące znaczenie:
  - 1) **Dyrektywa MiFID** – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE;
  - 2) **Instrumenty Finansowe** – instrumenty finansowe w rozumieniu art. 2 ust. 1 Ustawy o obrocie instrumentami;
  - 3) **Klient** – osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która zawarła z Domem Maklerskim umowę o świadczenie usług maklerskich w zakresie wykonywania Zleceń lub przyjmowania i przekazywania Zleceń;
  - 4) **Klient Detaliczny** – klient detaliczny w rozumieniu Ustawy o obrocie instrumentami;
  - 5) **Klient Profesjonalny** – klient profesjonalny w rozumieniu Ustawy o obrocie instrumentami;
  - 6) **Rozporządzenie 565** – Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy;
  - 7) **Strona internetowa** – strona internetowa Domu Maklerskiego umieszczona pod adresem: www.michaelstrom.pl;
  - 8) **Ustawa o obrocie instrumentami**- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 89 z późn. zm.)
  - 9) **Zachęta** – świadczenie pieniężne i niepieniężne określone w art. 83d Ustawy o obrocie instrumentami.
- 3) Polityka ma zastosowanie w stosunku do Klientów Detalicznych oraz Klientów Profesjonalnych z zastrzeżeniem zdania następnego. Postanowień Polityki dotyczących działania w najlepiej pojętym interesie Klienta nie stosuje się do Klientów zakwalifikowanych jako uprawnieni kontrahenci zdefiniowanych w art. 3 pkt 39 d Ustawy o obrocie instrumentami, chyba że Dom Maklerski uwzględnił przedstawione przez uprawnionego kontrahenta żądanie traktowania go jako Klienta Profesjonalnego lub Klienta Detalicznego
- 4) Działanie w najlepiej pojętym interesie Klienta oznacza podjęcia wszelkich wystarczających działań w celu uzyskania możliwie najlepszego wyniku dla Klienta.
- 5) Dom Maklerski stosuje zasady niniejszej Polityki do Zleceń, których przedmiotem są następujące Instrumenty Finansowe:
  - 1) obligacje,
  - 2) certyfikaty inwestycyjne,
- 6) W przypadku określenia przez Klienta szczegółowych warunków, na jakich ma nastąpić realizacja Zlecenia, Dom Maklerski nie gwarantuje, iż realizacja Zlecenia zapewni uzyskanie najlepszych wyników w zakresie wyznaczonymi tymi warunkami.

§2.

Sposób wykonania Zlecenia

- 1) Dom Maklerski realizuje zlecenia Klientów w następujących systemach wykonywania Zleceń:
  - a. Rynek regulowany prowadzony przez Giełdę Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie
  - b. Alternatywny system obrotu organizowany przez Giełdę Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie
- 2) Dom Maklerski może realizować Zlecenia poza zorganizowanym systemem obrotu poprzez nabywanie lub zbywanie przez Dom Maklerski na własny rachunek instrumentów finansowych, po uzyskaniu uprzedniej wyraźnej zgody Klienta na wykonanie jego zlecenia w taki sposób. W przypadku realizacji transakcji zgodnie ze zdaniem powyżej mogą

wystąpić dodatkowe ryzyka po stronie Klienta takie jak ryzyko, uzyskania mniej korzystnej ceny niż w zorganizowanym systemie obrotu lub ryzyko związane z rozliczeniem między stronami lub ryzyko związane z mniejszą płynnością. Na wniosek Klienta Dom Maklerski przekaze dodatkowe informacje na temat konsekwencji takiego sposobu wykonania transakcji.

- 3) Dom Maklerski świadczy usługę przyjmowania i przekazywania Zleceń poprzez:
  - a. przekazywanie Zleceń do emitenta instrumentu finansowego, wystawcy instrumentu finansowego lub sprzedającego taki instrument, w celu ich wykonania;
  - b. kojarzenie dwóch lub więcej podmiotów w celu doprowadzenia do zawarcia transakcji między tymi podmiotami;
  - c. poprzez przekazywanie Zleceń, których przedmiotem są jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych do towarzystw funduszy inwestycyjnych podanych do wiadomości klientów na Stronie internetowej
- 4) Dom Maklerski jest zobowiązany do podjęcia wszelkich uzasadnionych działań w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klienta w związku z wykonaniem jego Zlecenia, z zastrzeżeniem § 1 ust. 6.
- 5) Dom Maklerski, wykonując Zlecenie Klienta, spełnia następujące warunki:
  - a. zapewnia, aby Zlecenie było dokładnie zarejestrowane, wykonane niezwłocznie oraz zaalokowane;
  - b. wykonuje Zlecenia niezwłocznie, w kolejności ich wpływu. Zlecenia własne realizowane są po zleceniach Klientów, które wpłynęły przed sporządzeniem Zlecenia własnego przez Dom Maklerski. Na poszczególnych rynkach Zlecenia realizowane są zgodnie z zasadami obowiązującymi na danym rynku; Zlecenia nabycia lub zbycia instrumentów finansowych dopuszczonych do obrotu zorganizowanego, o ile samo Zlecenie nie stanowi inaczej, są kierowane i wykonywane na rynku zorganizowanym, na którym te instrumenty są dopuszczone do obrotu oraz na którym Dom Maklerski posiada prawną i faktyczną możliwość wykonywania Zleceń
  - c. informuje Klienta Detalicznego o wszelkich istotnych trudnościach mogących wpłynąć na właściwe wykonanie Zleceń natychmiast po stwierdzeniu takich trudności;
  - d. nie wykorzystuje w sposób nieuprawniony informacji dotyczących Zleceń Klienta będących w toku wykonywania oraz podejmuje wszelkie uzasadnione działania w celu zapobieżenia nieuprawnionemu wykorzystywaniu takich informacji przez osoby zaangażowane w rozumieniu Rozporządzenia 565.

§3.

Czynniki uwzględniane przy wykonywaniu zleceń oraz ich ranga

- 1) W celu zapewnienia możliwie najlepszych wyników wykonywania Zleceń, w sytuacji, gdy warunki realizacji Zlecenia złożonego przez Klienta nie określają dokładnie sposobu jego wykonania, Dom Maklerski realizuje je, uwzględniając następujące czynniki:
  - a. cenę;
  - b. koszty transakcji;
  - c. termin realizacji;
  - d. prawdopodobieństwo realizacji;
  - e. wielkość Zlecenia;
  - f. charakter Zlecenia.
- 2) Ustalając rangę wskazanych wyżej czynników, Dom Maklerski bierze pod uwagę następujące kryteria:
  - a. charakterystykę Klienta, w tym jego kategorię jako Klienta Detalicznego lub Klienta Profesjonalnego;
  - b. charakterystykę Zlecenia Klienta;
  - c. cechy instrumentów finansowych będących przedmiotem Zlecenia;
- 3) Dom Maklerski działając w najlepiej pojętym interesie Klienta, uwzględnia w związku z wykonaniem Zlecenia czynniki wskazane w ust. 1 w ten sposób, że:
  - a. bierze pod uwagę w pierwszej kolejności cenę i koszty związane z realizacją Zlecenia;
  - b. uznaje czynniki wskazane w ust. 1 pkt. c-f za ważniejsze niż cena i koszty w przypadku gdy w ujęciu całościowym służą one osiągnięciu najkorzystniejszego wyniku dla Klienta
- 4) W przypadku zleceń realizowanych poza zorganizowanym systemem obrotu, Dom Maklerski będzie sprawdzać godziwość ceny zaproponowanej Klientowi poprzez analizę zgromadzonych danych rynkowych do oszacowania ceny instrumentu finansowego będącego przedmiotem Zlecenia, w miarę dostępności będą porównywane ceny podobnych lub porównywalnych instrumentów, w szczególności w przypadku instrumentów finansowych,

niedopuszczonych do systemu obrotu instrumentami finansowymi w rozumieniu Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

- 5) Dom Maklerski przyjmuje wyłącznie te płatności od osób trzecich, które są zgodne z art. 24 ust. 9 Dyrektywy MiFID, oraz informuje Klientów o Zachętach, które Dom Maklerski może otrzymywać zgodnie z Ustawą o obrocie instrumentami finansowymi i Rozporządzeniem 565. W informacji tej podaje się opłaty naliczane przez Dom Maklerski wobec wszystkich kontrahentów uczestniczących w transakcji, a w przypadku, gdy opłaty różnią się od siebie w zależności od Klienta, w informacji podaje się maksymalną wysokość opłat lub zakres opłat, które mogą być należne.
- 6) W przypadku gdy Zlecenie składane jest przez Klienta Detalicznego, możliwie najlepszy wynik określa się w ujęciu ogólnym, z uwzględnieniem ceny instrumentu finansowego oraz kosztów związanych z wykonaniem transakcji, obejmujących wydatki, jakie Klient poniósłby w związku z wykonaniem Zlecenia, w szczególności opłaty transakcyjne, opłaty z tytułu rozliczenia i rozrachunku transakcji, oraz koszty ponoszone na rzecz podmiotów trzecich uczestniczących w wykonaniu zlecenia.
- 7) Wyrażając zgodę na brzmienie niniejszej Polityki, Klient akceptuje możliwość wykonywania Zleceń łącznie ze Zleceniami innych Klientów, chyba że rozliczenie przeciwstawne Zlecenia będzie działało na niekorzyść Klienta.
- 8) Dom Maklerski zobowiązuje się przekazywać Klientowi w sposób rzetelny, terminowy i wyczerpujący informacje o stanie realizacji Zleceń w ramach świadczonych usług maklerskich.
- 9) Dom Maklerski ustanowił następujące kryteria, na podstawie których po zawarciu umowy o wykonywanie zleceń, ustalana będzie możliwość wykonania zlecenia w sposób, o którym mowa w §2 ust.2 niniejszej Polityki:
  - a. Klient w chwili składania zlecenia będzie posiadał środki na rachunku pieniężnym powiązanych z rachunkiem papierów wartościowych prowadzonym przez Dom Maklerski, umożliwiające pokrycie realizacji transakcji wykonanej w oparciu o to zlecenie,
  - b. w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych dotyczących wykonywania zleceń w sposób, Dom Maklerski może odmówić takiego sposobu realizacji zlecenia

§4.

Łączenie i alokacja Zleceń

- 1) Dom Maklerski wykonuje Zlecenia Klienta łącznie ze zleceniem innego Klienta, jeżeli zostały spełnione następujące warunki:
  - a. jest mało prawdopodobne, by połączenie Zleceń działało w sumie niekorzyść któregoś z tych Klientów;
  - b. każdemu z Klientów ujawnia się, że łączenie Zleceń może negatywnie wpłynąć na wynik danego Zlecenia;
  - c. ustanowiono i wdrożono w Domu Maklerskim politykę alokacji Zleceń, która określa sprawiedliwą alokację połączonych Zleceń w tym to, jak wielkość i cena Zleceń będą wpływać na ich alokację oraz sposób traktowania przypadków częściowego wykonywania Zleceń.
- 2) W przypadku gdy Dom Maklerski łączy Zlecenie Klienta z jednym lub kilkoma Zleceniami innych Klientów, a tak połączone Zlecenie jest wykonywane częściowo, alokuje wynikające stąd transakcje zgodnie z polityką alokacji Zleceń.

§5.

Postanowienia końcowe

- 1) Dom Maklerski co najmniej raz w roku weryfikuje skuteczność wdrożonych rozwiązań i stosowanej Polityki w celu dokonania oceny konieczności wprowadzenia zmian do tej Polityki. Wszelkie zmiany w Polityce Dom Maklerski udostępni Klientom poprzez umieszczenie zmienionej Polityki na stronie internetowej Domu Maklerskiego.
- 2) Dom Maklerski regularnie monitoruje skuteczność niniejszej Polityki, oraz w razie potrzeby koryguje wszelkie niedociągnięcia.
- 3) Dom Maklerski dokonuje przeglądu Polityki również za każdym razem, gdy nastąpi istotna zmiana, która wpływa na zdolność Dom Maklerskiego do dalszego uzyskiwania możliwie najlepszego dla Klientów wyniku.
- 4) Istotną zmianą jest znaczące zdarzenie, które może wpływać na parametry najlepszego wykonywania, takich jak koszty, cena, szybkość, prawdopodobieństwo wykonania oraz rozliczenia, wielkość, charakter lub wszelkiego rodzaju inne aspekty dotyczące wykonywania Zlecenia.
- 5) Klient wraz z zawarciem umowy świadczenia usług maklerskich wyraża zgodę na stosownie niniejszej Polityki.

- 6) Dom Maklerski informuje Klienta o istotnych zmianach Polityki, o ile istotna zmiana dotyczy usług świadczonych na rzecz Klienta w terminie umożliwiającym wypowiedzenie umowy świadczenia usług maklerskich.
- 7) Informacja, o której mowa w ust. 6 Dom Maklerski przekazuje Klientowi przy użyciu trwałego nośnika informacji lub za pośrednictwem strony internetowej Domu Maklerskiego.

VII. Zasady postępowania ze skargami i reklamacjami

- 1) Skargi dotyczące Usług mogą być złożone:
  - a. w formie pisemnej - osobiście, w dowolnym Punkcie Obsługi Klienta lub za pośrednictwem operatora pocztowego, kuriera lub posłańca;
  - b. ustnie - telefonicznie lub osobiście do protokołu podczas wizyty Klienta w Punkcie Obsługi Klienta;
  - c. w formie elektronicznej, z wykorzystaniem poczty elektronicznej na adres kontakt@michaelstrom.pl lub za pośrednictwem faksu na nr +48 22 128 59 89 lub poprzez formularz kontaktowy znajdujący się na stronie www.michaelstrom.pl.
- 2) Skargi rozpatrywane są przez Inspektora Nadzoru bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od daty otrzymania skargi przez Dom Maklerski.
- 3) W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie skargi i udzielenie odpowiedzi w terminie określonym w ust. 1, Dom Maklerski wskazuje przewidywany termin rozpatrzenia skargi i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania Skargi.
- 4) Odpowiedź na skargę udzielana jest zawsze w formie papierowej i przekazywana na adres Klienta. Na wniosek Klienta odpowiedź może być dostarczona pocztą elektroniczną.
- 5) Szczegółowe informacje dotyczące trybu składania i rozpatrywania skarg przez Dom Maklerski zamieszczone są w Polityce postępowania ze skargami i reklamacjami w Michael / Ström Dom Maklerski S.A. zamieszczonej na stronie internetowej Domu Maklerskiego www.michaelstrom.pl.
- 6) Dom Maklerski podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

VIII. Dom Maklerski – a zrównoważony rozwój w sektorze usług finansowych

Dom Maklerski będący w rozumieniu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych:

1) **uczestnikiem rynku finansowego** świadczącym Klientom usługę zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych;

2) **doradcą finansowym** świadczącym doradztwo inwestycyjne

nie posiada obecnie strategii dotyczących wprowadzania do działalności ryzyk dla zrównoważonego rozwoju w procesie odpowiednio podejmowania decyzji inwestycyjnych lub w ramach świadczenia usług doradztwa inwestycyjnego.

W miarę rozwoju i postępu prac nad wprowadzaniem do oferty Domu Maklerskiego produktów uwzględniających zrównoważony rozwój równoległe w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnych wprowadzane będą ryzyka dla zrównoważonego rozwoju.

Jako **uczestnik rynku** Dom Maklerski świadcząc usługę zarządzania portfelami w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych obecnie nie bierze pod uwagę głównych niekorzystnych skutków decyzji inwestycyjnych dla czynników zrównoważonego rozwoju. Strategie inwestycyjne realizowane w ramach zarządzania portfelami zawarte w umowach z Klientami nie zawierają wymogów uwzględniania takich skutków.

Jako **doradca finansowy** Dom Maklerski nie bierze pod uwagę głównych niekorzystnych skutków decyzji inwestycyjnych dla czynników zrównoważonego rozwoju w ramach świadczenia usług doradztwa inwestycyjnego. Warunki umowy z Klientami nie zawierają wymogów uwzględniania takich skutków.

IX. Informacja RODO

Niniejszy dokument zawiera informacje dotyczące przetwarzania Twoich danych osobowych, określone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia Dyrektywy 95/46/WE, zwane dalej RODO lub Ogólne rozporządzenie o ochronie danych z dnia 27 kwietnia 2016 r.

1) Kto będzie administratorem Twoich danych osobowych oraz jak skontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych Osobowych?

Administratorem Twoich danych osobowych będzie Michael/Ström Dom Maklerski S.A. (dalej: Dom Maklerski). Siedziba Domu Maklerskiego znajduje się w Warszawie przy ul. Pańskiej 97, kod pocztowy: 00-834.

Dom Maklerski prowadzi działalność maklerską zgodnie z przyjętym statutem i na podstawie zezwoleń wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Możesz kontaktować się z Domem Maklerskim telefonicznie: +48 22 128 59 00, za pomocą poczty elektronicznej: dane.osobowe@michaelstrom.pl oraz listownie na adres podany powyżej.

Aby skontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych Osobowych m.in. w celu wykonywania swoich praw, o których mowa poniżej lub zgłaszania naruszeń ochrony danych osobowych, wystarczy, że napiszesz na jeden z adresów podanych powyżej, podając w tytule Inspektor Ochrony Danych Osobowych. Dom Maklerski zastrzega sobie prawo weryfikacji Twojej tożsamości przy składaniu powyższych żądań.

2) W jakim celu Dom Maklerski będzie przetwarzał Twoje dane osobowe i na jakiej podstawie?

Twoje dane osobowe będą przetwarzane w celu:

- prowadzenia rejestru akcjonariuszy oraz realizacji związanych z tym obowiązków;
- dostarczania usług za pośrednictwem strony internetowej oraz w celu komunikacji z Tobą;
- marketingowym, polegającym na prowadzeniu kampanii reklamowych i innych podobnych działań związanych ze sprzedażą produktów i usług oferowanych przez Dom Maklerski. Marketing może również polegać na profilowaniu – oznacza to, że Dom Maklerski będzie przetwarzał Twoje dane osobowe uwzględniając Twoje cechy, zachowania lub preferencje. W ten sposób Dom Maklerski dostosuje skierowane do Ciebie oferty handlowe, które odpowiadają Twoim potrzebom i zainteresowaniom;
- wysyłania informacji handlowych przez Dom Maklerski, jeżeli uprzednio wyraziłeś na to zgodę;
- wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na Domu Maklerskim, wynikającego z przepisów powszechnie obowiązującego prawa.

Podstawą przetwarzania Twoich danych osobowych będą:

- zgody, których nam udzielisz, zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. a) RODO;
- wypełnienie obowiązku prawnego ciążącego na Domu Maklerskim, zgodnie z art. 6 ust.1 lit. c) RODO;
- prawnie uzasadniony interes Domu Maklerskiego, zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. f) RODO.

Przez prawnie uzasadniony interes Domu Maklerskiego należy rozumieć zapewnienie bezpieczeństwa dokonywanych w Domu Maklerskim transakcji, dochodzenia roszczeń lub praw Domu Maklerskiego, marketing bezpośredni usług świadczonych przez Dom Maklerski, dostarczanie usług i komunikacja za pośrednictwem stron internetowych Domu Maklerskiego.

Jeżeli wyrazisz zgodę, Dom Maklerski ma prawo przetwarzać Twoje dane osobowe dla celów marketingowych również po zakończeniu obowiązywania umowy między Tobą a Domem Maklerskim.

Dom Maklerski nie będzie przetwarzał Twoich danych osobowych, jeżeli cofniesz uprzednio wyrażoną zgodę. Przetwarzanie dokonane przed cofnięciem zgody jest dalej zgodne z prawem.

3) Kto może być odbiorcą Twoich danych osobowych?

W celu wykonania usług, Dom Maklerski posiada prawo do przekazywania Twoich danych osobowych innym podmiotom, tj.:

- osobom upoważnionym przez Dom Maklerski – takich, jak pracownicy i współpracownicy Domu Maklerskiego, którym dostęp do Twoich danych osobowych jest niezbędny aby wykonać swoje obowiązki związane z wykonaniem zawartych umów;
- osobom lub podmiotom upoważnionym na podstawie przepisów prawa, tj. organom publicznym i innym uprawnionym do żądania otrzymania dostępu do takich informacji, np. Urzędowi Komisji Nadzoru Finansowego, Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej itp.;
- podmiotom przetwarzającym, z którymi Dom Maklerski zawarł odpowiednie umowy;
- innym odbiorcom danych, tj. bankom, kurierom, kancelariom prawnym itp., którym Dom Maklerski powierzył przetwarzanie Twoich danych osobowych.

Dom Maklerski przy każdym udostępnieniu Twoich danych osobowych bada podstawę prawną takiego udostępnienia.

4) Czy Twoje dane będą przekazywane poza Europejski Obszar Gospodarczy (EOG)?

Twoje dane osobowe mogą być przekazywane poza EOG w ramach korzystania przez Dom Maklerski z usług dostawców rozwiązań informatycznych (chmura obliczeniowa), którzy mogą przechowywać dane osobowe na serwerach zlokalizowanych poza EOG (w tym na terenie Stanów Zjednoczonych). Przekazanie Twoich danych osobowych poza EOG będzie następować na podstawie decyzji Komisji Europejskiej stwierdzającej odpowiedni poziom ochrony danych osobowych na gruncie prawodawstwa państwa trzeciego lub przy zastosowaniu odpowiednich zabezpieczeń prawnych, którymi są w szczególności standardowe klauzule umowne ochrony danych osobowych zatwierdzone przez Komisję Europejską, a w sytuacjach uzasadnionych – również przy zastosowaniu środków uzupełniających narzędzia przekazywania w celu zapewnienia zgodności ze stopniem ochrony danych osobowych Unii Europejskiej.

5) Jakie przysługują Ci prawa w związku z przetwarzaniem Twoich danych osobowych?

W związku z przetwarzaniem Twoich danych osobowych przysługują Ci następujące prawa:

- Prawo dostępu do informacji o tym, jakie dane dotyczące Twojej osoby są przetwarzane przez Dom Maklerski oraz do uzyskania kopii tych danych.
- Prawo do sprostowania danych osobowych w przypadku, gdy są one nieprawidłowe lub ich uzupełnienia, gdy są niekompletne.
- Prawo do usunięcia danych osobowych w przypadku wystąpienia szczególnych okoliczności, tj. (i) kiedy dane osobowe zebrane przez Dom Maklerski przestają mu być potrzebne do celów, o których byłeś informowany, (ii) kiedy cofniesz zgodę na przetwarzanie danych osobowych, (iii) o ile Dom Maklerski nie ma prawa przetwarzać Twoich danych na innej podstawie prawnej, (iv) jeżeli dane osobowe były przetwarzane niezgodnie z prawem, (v) konieczność usunięcia danych osobowych wynika z obowiązku prawnego Domu Maklerskiego.
- Prawo do przenoszenia danych osobowych, czyli żądania aby Dom Maklerski przesłał Twoje dane osobowe innemu administratorowi danych.
- Prawo do ograniczenia przetwarzania danych osobowych, jeżeli kwestionujesz prawidłowość swoich danych osobowych, przetwarzanie jest niezgodne z prawem lub Dom Maklerski nie potrzebuje już określonych danych osobowych, albo kiedy wniesiesz sprzeciw wobec przetwarzania, możesz także zażądać, aby przez określony, potrzebny czas (np. sprawdzenia poprawności danych osobowych lub dochodzenia roszczeń) Dom Maklerski nie dokonywał na Twoich danych osobowych żadnych operacji, a jedynie je przechowywał.
- Prawo do sprzeciwu, gdy Dom Maklerski przetwarza Twoje dane osobowe do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów Domu Maklerskiego takich, jak m.in. prowadzenie działań marketingowych.

Konsekwencją sprzeciwu będzie zaprzestanie przetwarzania Twoich danych osobowych w tym celu przez Administratora.

- Prawo do wycofania zgody przysługuje Ci w każdym czasie w zakresie wszystkich udzielonych wcześniej zgód.

6) Jak długo Dom Maklerski będzie przetwarzał Twoje dane osobowe?

Dom Maklerski będzie przetwarzał Twoje dane osobowe przez okres niezbędny do realizacji celu, w jakim zostały zebrane. W przypadku:

- umowy – Dom Maklerski może przetwarzać Twoje dane osobowe przez czas niezbędny do jej wykonania a następnie w innych, zgodnych z prawem, celach, np. w celu zabezpieczenia ewentualnych roszczeń, czyli do 10 lat, chyba że przepisy prawa przewidują dłuższy okres;
- archiwizacji danych osobowych, która następuje po wygaśnięciu umowy – przez okres wskazany przepisami prawa;
- wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na Domu Maklerskim, wynikającego z przepisów powszechnie obowiązującego prawa - do momentu wypełnienia przez Dom Maklerski obowiązków wynikających z przepisów prawa;
- zgody wyrażonej przez Ciebie – dopóki nie cofniesz tej zgody;
- realizowania prawnie uzasadnionych interesów Domu Maklerskiego – do momentu ich wypełnienia lub wniesienia przez Ciebie sprzeciwu.

Pamiętaj, że sam fakt cofnięcia zgody na przetwarzanie Twoich danych w celach marketingowych nie pozbawia Domu Maklerskiego prawa do ich przetwarzania. Dom Maklerski może być zobligowany z innej podstawy prawnej do przetwarzania Twoich danych osobowych, w szczególności w zakresie obowiązków wynikających z przepisów powszechnie obowiązującego prawa.

Pozostałe informacje

Masz prawo wnieść skargę do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, gdy uznasz, że Dom Maklerski narusza przepisy RODO w zakresie przetwarzania Twoich danych osobowych.

Aby zawrzeć umowę z Domem Maklerskim niezbędne jest podanie przez Ciebie Twoich danych osobowych. Jeżeli nie podasz Domowi Maklerskiemu swoich danych osobowych, Dom Maklerski nie będzie mógł zawrzeć z Tobą umowy.

Twoje dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego/organizacji międzynarodowej